

Indiener: College van burgemeester en wethouders
Datum: 01 september 2020
Portefeuillehouder(s): Wethouder Bolderdijk
Portefeuille(s): Financiën
Contactpersoon: S. Haverkamp
Tel.nr.: 8228 **E-mailadres:** haverkamp.symke@woerden.nl

Onderwerp:

Strategische Heroriëntatie

Samenvatting:

Het college stelt de raad voor het scenario met bijbehorend maatregelenpakket vast te stellen. Dit voorgestelde scenario wordt in de begroting 2021-2024 verwerkt. Het voorgestelde scenario is opgesteld om structureel het hoofd te bieden aan het zware financiële weer dat op de gemeente Woerden af komt. In het voorgestelde scenario wordt € 2,9 miljoen omgebogen in 2021 en € 7,5 miljoen euro op de lange termijn vanaf 2023. Met dit scenario blijft er flexibiliteit in de begroting om risico's op te kunnen vangen en is er nog beperkte ruimte om te investeren. Het college gaat graag het gesprek aan met de raad over de kenmerken, financiële effecten en inhoud van het voorgestelde scenario. Hierbij is het belangrijk ons te realiseren dat gegeven huidige financiële omstandigheden van Woerden, de speelruimte tot aanpassingen beperkt is.

Gevraagd besluit:

De raad besluit:

1. Het voorgestelde scenario met bijbehorend maatregelenpakket vast te stellen, onder andere bestaande uit:
 - Maatregelen in categorie 1+2+3;
 - Een stijging OZB van 8% in 2021. Een stijging OZB van 5% in 2022, 2023 en 2024;
2. Als onderdeel van het voorgestelde scenario het strategisch investeringsschema met een volume van € 15 miljoen euro tot 2030 vast te stellen;
3. Het voorgestelde scenario met bijbehorend maatregelenpakket in de begroting 2021-2024 te verwerken;
4. Een onderscheid aan te brengen in de presentatie van de totale schuldquote waarbij inzichtelijke is wat het aandeel is in de totale schuldquote ten gevolge van 1) grondexploitaties 2) investeringen waarbij de jaarlijkse opbrengsten gelijk zijn aan de jaarlijkse lasten;
5. De participatie voor de langetermijnmaatregelen tijdens het begrotingsproces 2022-2025 uit te werken.

Inleiding

Waarom wordt dit voorstel nu voorgelegd?

Woerden staat voor een grote financiële uitdaging. Duurzaam financieel beleid is een van de speerpunten van het college en de gemeenteraad. De gemeentelijke financiën moeten immers in staat zijn de kosten voor de taken blijvend te kunnen dragen en daarbij risico's op te kunnen vangen.

Maar Woerden heeft nu hoge schulden en daarbij stijgen de kosten. Dat is geen houdbare situatie. Oorzaken van de stijgende kosten zijn met name te vinden in openbare ruimte (IBOR), onderwijshuisvesting en het sociaal domein, waar het volume van de geleverde zorg toeneemt. Het is de taak van het Rijk om de gemeenten financieel voor de oplopende kosten te compenseren als de dekking vanuit het gemeentefonds tekort schiet, maar de ervaring is dat het Rijk zijn verantwoordelijkheid (tot nog toe) niet neemt. Daarbovenop komt nu de coronacrisis, die tal van onvoorziene kosten met zich meebrengt. We moeten daarom nu ingrijpende maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat de financiële situatie van Woerden weer duurzaam en gezond is. Het is duidelijk dat dat niet zal gaan zonder maatschappelijke consequenties. De gemeente staat dus nu voor de taak om keuzes te maken wat zij kan en wat zij wil. En daarbij niet moet niet alleen het hier en het nu, maar ook de toekomst voor ogen worden gehouden, omdat er voor een noodzakelijke ontwikkeling van de stad nu investeringen nodig zijn. De raad staat hierbij voor een belangrijke keuze en het college licht in dit voorstel graag zijn heldere richting toe.

Daarom heeft het college u op 31 oktober 2019 over de noodzaak en uitgangspunten van een strategische heroriëntatie geïnformeerd (19R.00884). Sindsdien heeft de ambtelijke organisatie onderzocht hoe de financiële uitdagingen duurzaam het hoofd kunnen worden geboden bij de begroting 2021-2024. Bureau AEF is hierbij ingeschakeld om expertise te leveren, bijvoorbeeld bij het opstellen van een benchmark, en het proces te helpen coördineren. Dit heeft geleid tot het raadsbesluit d.d. 23 april 2020 waarin het raamwerk voor de strategische heroriëntatie is vastgesteld (20R.00146).

Op 7 juli jl. zijn u de ambtelijke rapporten met mogelijke maatregelen gepresenteerd, waaruit verschillende pakketten, verschillende scenario's kunnen worden opgesteld (20R.00723). Het college heeft u haar voorgestelde scenario gepresenteerd tijdens de thema-avond van 16 juli jl.

In dit raadsvoorstel wordt u meegenomen in de redenering van het college om te komen tot het voorgestelde scenario waarin een juiste balans wordt gevonden tussen maatregelen, verhoging van gemeentelijke opbrengsten en investeringen, met de juiste effecten op solvabiliteit en de schuldquote.

Het is van belang het raadsbesluit nu te nemen. Het voorgestelde scenario wordt in de begroting 2021-2024 verwerkt. Als bij de besluitvorming van de Strategische Heroriëntatie wijzigingen worden aangebracht, zullen deze in het begrotingsboek (onderdeel financiële beschouwingen) worden verwerkt. Daar is voldoende tijd voor nodig zodat u de begroting tijdig vast kan stellen, zodat deze ook op tijd in november aan de provincie kan worden aangeleverd.

Participatieproces

Hoe is dit voorstel tot stand gekomen

Een intensief participatietraject, waarbij de kracht en creativiteit van de samenleving zou worden benut, was in het proces voorzien. Na een eerste rondetafelgesprek op 9 maart jl. speelde de beperkende maatregelen in het kader van Corona ons echter parten. Het college heeft u daarover op 29 mei 2020 geïnformeerd (20R.00488). Maatschappelijke partners zijn gevraagd om een schriftelijke reactie te geven op het voorgestelde scenario. Een aantal partners hebben van deze mogelijkheid gebruik van gemaakt. Deze reacties zijn in de bijlage 8 'reacties maatschappelijke partners op Strategische Heroriëntatie' (20.016757) toegevoegd. Deze reacties met een beschouwing hierop van het college komt in de volgende paragraaf aan de orde.

Binnen het maatregelenpakket van het voorgestelde scenario is er een scheiding aan te brengen tussen maatregelen die op de korte termijn moeten worden genomen en maatregelen die op de lange termijn moeten worden genomen. Deze laatste maatregelen zullen moeten landen in de begroting 2022-2025 en verder. Het college stelt daarom voor om, zoals vermeld bij de beslispunten, de participatie bij de uitwerking van de maatregelen voor de lange termijn tijdens het begrotingsproces 2022-2025 te verrichten. Bij argumenten voor de beslispunten zal er naar deze paragraaf worden verwezen.

Maatschappelijke reacties Voorgestelde scenario

Vijf maatschappelijke partners hebben een reactie gegeven op het voorgestelde scenario:

- De participatieraad
- Buurtwerk
- POVW
- Laat Woerden Niet Zakken
- Good Governance Monitor

Het college is blij dat deze maatschappelijke partners in de gelegenheid zijn geweest om ondanks de speciale situatie van de afgelopen maanden toch te reageren op het voorgestelde scenario dat door het college is gepresenteerd op 16 juli. In de bijlage 8 'reacties maatschappelijke partners op Strategische Heroriëntatie' (20.016757) zijn deze reacties opgenomen. In de bijlage 7 'oplegger reacties maatschappelijke partners op Strategische Heroriëntatie (20.016755)' staat ook de inhoudelijke reactie op elk van de bijdragen. Hier kan echter worden opgemerkt dat het college naar aanleiding van deze reacties geen aanleiding heeft gezien om het voorgestelde scenario aan te passen. Het college stelt deze reacties graag ter beschikking aan de raad om mee te helpen bij de oordeelsvorming.

Samenwerking met andere gemeenten

Voor dit raadsvoorstel is samenwerking met andere gemeenten niet aan de orde geweest. Woerden voert samen met alle gemeenten onder leiding van de VNG wel een lobby bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken om het gemeentefonds op te hogen om te voorkomen dat de begroting van Nederlandse gemeenten worden uitgehold.

Wat willen we bereiken?

1 Begroting duurzaam op orde

Het belangrijkste effect van dit raadsvoorstel is dat de meerjarenbegroting structureel en materieel sluitend is. Om dit te bereiken, moeten er grote ombuigingen worden gerealiseerd. Hieraan kleven maatschappelijke consequenties: we kunnen immers niet hetzelfde blijven doen voor minder geld. Dat maakt deze heroriëntatie dan ook 'strategisch'. Het raakt namelijk het beleid en de doelen die we voor Woerden hebben gesteld. De opdracht van de raad om de maatschappelijke gevolgen van de mogelijke maatregelen in beeld te brengen is in dit licht goed te begrijpen. De maatschappelijke gevolgen zijn overigens per maatregel bij de ambtelijke rapportages zo goed als mogelijk in beeld gebracht. Het is daarom ook niet wenselijk om de methode van 'de kaasschaaf' te hanteren. We moeten keuzes maken in wat we wel en niet meer willen en kunnen doen.

2 Goede keuzes geleid door waarden en doelen op de lange termijn

Omdat de keuzes zo ingrijpend zijn, moet we goed voor ogen houden wie we zijn en wat we willen. Om het anders uit te drukken: de keuzes moeten worden geleid door onze waarden en onze doelen voor de lange termijn. Waarden geven immers een vast ijkpunt in een veranderende wereld. Hier houden wij ons aan vast: Wij denken vanuit de inwoner en gaan ook uit van de eigen verantwoordelijkheid en creativiteit van de inwoner. We ondersteunen die mensen die het nodig hebben. We stimuleren een sterke samenleving met een hoog niveau van voorzieningen, sport en cultuur. We houden niet alleen rekening met de komende vier jaar maar proberen juist een blik te werpen over de lange termijn om de gevolgen van het beleid in te schatten. Ook in de toekomst moeten investeringen mogelijk blijven. We schuiven het probleem dus niet naar de toekomst.

De doelen voor Woerden in 2030 zijn niet veranderd en worden nog steeds politiek gedragen:

- We verlenen onze zorg dichtbij onze inwoners
- We bouwen voldoende woningen
- We lossen verkeersknelpunten op (West, Oost, Centrum)
- We hebben onze financiën duurzaam op orde
- We leveren onze bijdrage aan de energietransitie en duurzaamheid

Deze waarden en langetermijndoelen gidsen ons in de keuzes die we maken uit de mogelijke maatregelen die uit de ambtelijke verkenningen naar voren zijn gekomen.

3 Balans tussen solvabiliteit, schuldquote en investeringen

Het duurzaam op orde houden van de begroting betekent concreet dat er ook op de langere termijn een balans moet zijn tussen een aantal financiële indicatoren: structureel sluitende exploitatie, de schuldquote, solvabiliteit en investeringen. De schuldquote laat de afgelopen jaren een gestage stijgende lijn zien. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de stijging van investeringen met een maatschappelijk nut als gevolg van wijzigingen in de BBV-voorschriften. Sinds 2017 verplicht de BBV dat dit type investeringen geactiveerd moeten worden waar voorheen deze last meteen in de exploitatie genomen moest worden. Kenmerk van dit type investering is dat er geen directe financiële opbrengst tegenover staan. Daarmee verschillen dergelijke investeringen van investeringen met een economisch nut.

Als er geen maatregelen worden genomen, dan stijgt de schuldquote richting de 190%- 200%. Dit is aanmerkelijk boven de door de raad vastgestelde kaders. Een direct gevolg van een oplopende schuldquote is dat de organisatie gevoeliger wordt voor schommeling van de stand van de rente en een steeds groter deel van de begroting voor een langere periode wordt vastgelegd waardoor bijsturing in het geval van tegenvallers steeds moeilijker wordt. Om het simpel te zeggen: bij het opstellen van de begroting moet daarom ruimte behouden worden om tegenvallers op te kunnen vangen. Deze ruimte moet worden gecreëerd.

Een te hoge schuldquote leidt dus tot gebrek aan flexibiliteit in de begroting (de rente maakt dan een te groot deel uit van de begroting) en bij een stijgend rentepercentage bestaat het risico dat de rentelasten in onze begroting stijgen en de begroting hierdoor niet meer sluitend is. De raad heeft in de notitie Financiële Sturing de kaders voor de schuldquote vastgesteld. In navolging hierop is in het kader van de Strategische Heroriëntatie bekeken welke maatregelen genomen kunnen worden om de schuldquote in de toekomst weer te laten dalen. Uitkomst is dat op de korte termijn de mogelijkheden beperkt zijn. Maatregelen vergen immers tijd om geïmplementeerd te worden en de maatschappelijke effecten op de korte termijn zijn fors. Het is daarom raadzaam om meer tijd te nemen om de schuldquote om te buigen in de richting zoals door de raad is vastgesteld.

Er kan een onderscheid gemaakt worden in de wijze waarop investeringen meetellen in de sturing op de schuldquote. Sommige investeringen, dus schulden, kunnen zichzelf ook terugbetalen. Deze investeringen tellen op een andere wijze mee in de sturing op de schuldquote en dus kunnen zij ook apart gerubriceerd worden. Hierdoor ontstaan meer mogelijkheden om op een verantwoorde en zorgvuldige wijze investeringen in bijvoorbeeld verduurzaming van gebouwen mogelijk te maken, terwijl dit wel gevolgen heeft voor de hoogte van de schuldquote volgens de BBV voorschriften.

Het geven van sturing aan de omvang van de schuldquote is een bevoegdheid van de raad. De raad heeft meer mogelijkheden om te sturen op de schuldquote als zij onderscheid maakt naar de soorten investeringen. Naast een rubriek overige, kunnen binnen de schuldquote dus leningen worden apart worden gerubriceerd die het gevolg zijn van 1) investeringen ten laste van grondexploitaties en leningen die het gevolg zijn van 2) investeringen met een maatschappelijk doel en waarvan de jaarlijkse afschrijvingen minimaal gelijk zijn aan de jaarlijkse opbrengsten. Deze twee rubrieken tellen wel mee in de berekening van de schuldquote volgens de BBV-voorschriften maar het staat de raad vrij deze buitenbeschouwing te laten waar het sturing op de schulden betreft. Het is daarbij wel wenselijk om voor rubriek twee een percentage af te spreken dat niet meetelt in de sturing op de schuldquote. Voorgesteld wordt dit percentage van het aandeel van nieuwe investeringen vallend onder rubriek twee vast te zetten op 10% van de schuldquote volgens de BBV-voorschriften.

Uitgangspunt is om de schuldquote op lange termijn (2030) terug te brengen naar 150%. De schuldquote van de gemeente is op dit moment hoog en de begroting moet daarom voldoende ruimte gaan bieden om te kunnen sparen en de schuldquote op termijn terug te kunnen brengen naar deze 150% exclusief de schulden die zijn toe te rekenen aan nieuwe investeringen uit rubriek 1 en 2.

Aan de andere kant moeten we wel investeringen kunnen blijven doen als we vast willen houden aan de langetermijnambities. Om in de huidige tijden van woningnood voldoende woningen te blijven bouwen, moeten we de daardoor ontstane verkeersknelpunten voorkomen en oplossen. De wereld om ons heen verandert, bijvoorbeeld wat betreft de huizenmarkt, bedrijfsterreinen, de mobiliteit en omgang met klimaat, en we kunnen nu eenmaal Woerden niet op slot zetten en al deze veranderingen negeren. Hierbij moeten we direct opmerken dat we voor deze noodzakelijke investeringen ons ook nadrukkelijk zullen wenden tot de provincie en het Rijk voor een bijdrage. Hier is het duidelijk dat een duurzame meerjarenbegroting daarom een juiste balans tussen een sluitende

exploitatie solvabiliteit, schuldquote en investeringsruimte moet bevatten. Om deze balans te bereiken, wordt in het pakket maatregelen dat wij kiezen wel rekening gehouden met een investeringsvolume, hoewel beperkt, en een begrotingsoverschot. Deze maatregelen moeten er voor zorgen dat de schuldquote medio 2030 onder de 150% uitkomt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Hoe willen we bovenstaande doelen bereiken? In deze paragraaf zullen we kijken naar de manier waarop we tot het voorgestelde scenario zijn gekomen. Een paar alternatieve scenario's zullen daarbij de revue passeren. Deze alternatieve scenario's zijn technisch haalbaar, maar voldoen niet aan de doelen die zijn geschetst in de vorige paragraaf. Daarom worden deze scenario's niet voorgesteld als besispunt in dit raadsvoorstel. Wel zal straks bij de kanttekeningen worden verwezen naar deze alternatieve scenario's en daar zullen we ook naar de tekst van deze paragraaf verwijzen. Tot slot wordt het voorgestelde scenario nader beschouwd om te laten zien wat er concreet wordt voorgesteld.

4 Waardering van de maatregelen

Het startpunt bij het opstellen van de scenario's zijn de ambtelijke rapporten die u voor de zomer ter beschikking zijn gesteld. De maatregelen zijn verschillend van aard en moeten worden gewogen op haalbaarheid wat betreft hun maatschappelijke consequenties in verhouding tot de financiële opbrengst. De weging van de maatregelen en de criteria hiervoor zijn opgenomen in bijlage 1: maatregelenpakket Strategische Heroriëntatie (20.016750). In bijlage 2: meerjarenoverzicht maatregelen (excel) (20.016751) een bijgevoegd excel bestand zijn de maatregelen met de financiële meerjaarseffecten opgenomen.

Met deze weging hebben we een instrument om verschillende pakketten maatregelen, verschillende scenario's te kunnen kiezen met daarbij helder de consequenties in beeld.

5. Voorgesteld Scenario: beheerst bezuinigen, lasten verzwaren en beperkt ruimte maken voor investeren.

Zoals beschreven in de vorige paragraaf, hebben we nu een weging van de maatregelen en kunnen dus besluiten om een scenario te maken op basis van categorie 1+ 2, of 1+2+3 en zien waar ons dat financieel naartoe leidt. En dat betekent dat er zo goed mogelijk wordt voldaan aan:

A. de financiële opdracht van de raad d.d. 23 april 2020:

- i. komende begroting een ombuiging van minimaal € 3 miljoen op de exploitatie
- ii. minimaal € 6 miljoen op de lange termijn (na 2023)

er een balans is tussen de solvabiliteit, de ruimte voor investeringen en de schuldquote exclusief de schulden die toe te rekenen zijn aan categorie 1 en 2 die op termijn wordt teruggebracht naar 150%.

Het hier door het college voorgestelde scenario is het derde scenario uit de presentatie aan de raad d.d. 16 juli. De alternatieve scenario's, scenario 1 en scenario 2 komen hierna kort aan bod. We bereiken met het voorgestelde scenario de volgende zaken en komen daarmee tegemoet aan de langetermijndoelen en waarden van Woerden:

- We ontzien mensen die hulp nodig hebben en ondersteunen de zwakken. We voorkomen hiermee waterbedeffecten en langetermijncosten;
- We houden het voorzieningenniveau in stand en blijven de economie stimuleren. Zo blijft Woerden een gemeente waar mensen met veel vrijwilligersinzet zorgen voor een prettig, bruisend en goed leefklimaat waar het goed wonen, werken, recreëren en samenleven is;
- We kunnen in de toekomst nog investeren en Woerden blijven ontwikkelen, met een volume van € 15 miljoen euro tot 2030;
- Met het saldo op de begroting zijn we minder kwetsbaar voor risico's en kunnen we tegenvallers opvangen;
- We kunnen sparen en de schuldquote exclusief categorie 1 en 2 op termijn in 2030 afbouwen naar 150%.

Met dit scenario wordt er een juiste balans gevonden tussen het nemen van maatregelen en bijsturen op beleid, het vinden van solvabiliteit, de ontwikkeling van de schuldquote en ruimte voor

investeringen in Woerden in de toekomst. Het gaat uit van een besparing op termijn van € 5 miljoen en een lastenverzwaring van € 3 miljoen.

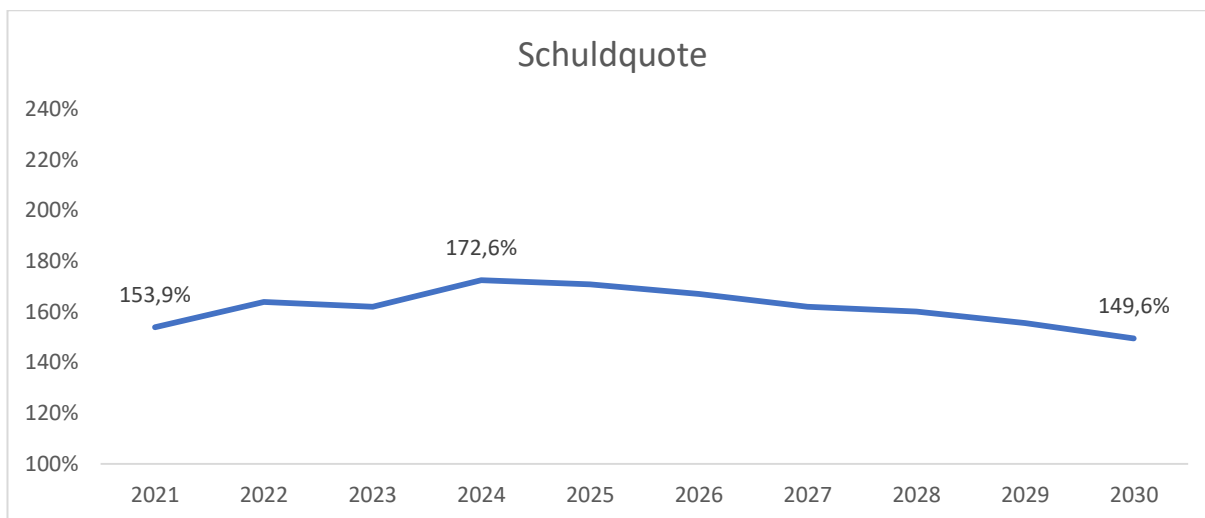
Het college acht dit scenario daarom als het meest verantwoorde alternatief. Er worden immers geen maatregelen getroffen die niet haalbaar zijn. Daarbij is er nog beperkt ruimte om Woerden met investeringen op de toekomst te kunnen voorbereiden doormiddel van woningbouw en het oplossen van enkele verkeersknelpunten. Dit vindt niet alleen plaats door om te buigen, maar ook door de inkomsten van de gemeente te verhogen. Deze gebalanceerde aanpak heeft een aanvaardbaar resultaat op de schuldquote namelijk 150% in 2030.

De voorgesteld OZB verhoging is voor het college het laatste redmiddel om ervoor te zorgen dat er geen maatregelen hoeven te worden genomen die het college onverantwoord acht, bijvoorbeeld in het sociaal domein en dat Woerden niet meer kan investeren in zijn toekomst. Hierin is Woerden overigens niet uniek; Ook veel andere gemeenten ontkomen in dit tijdsgewricht niet aan het verhogen van de OZB. De rapportage OZB en leges gaat in op een vergelijking van de OZB en woonlasten in Woerden met Nederland en regio Utrecht (pp. 5-8). Woerden ligt wat betreft woonlasten voor eigenaren van woningen onder het gemiddelde ligt. Ook blijkt dat Woerden voor niet-woningen een zeer laag OZB tarief aanhoudt (0,35% in Woerden ten opzichte van gemiddeld 0,51% landelijk). De laatste 10 jaar zijn de tarieven voor OZB alleen gestegen om te compenseren voor indexatie. Een stijging van de opbrengsten van de OZB is daarom niet onredelijk. Het vragen van een bijdrage aan inwoners en bedrijven betekent dat we sommige voor Woerden essentiële voorzieningen in stand kunnen houden. Om de OZB stijging te verzachten, spreiden we deze uit over 4 jaar zodat de jaarlijkse stijging beperkt blijft.

Dit voorgestelde scenario bestaat zodoende uit:

- Bijsturing € 7,5 miljoen na 2023
- De maatregelen in categorie 1+2+3;
- Een stijging OZB van 8% in 2021. Een stijging OZB van 5% in 2022, 2023 en 2024;
- De toerekening van de BTW over investeringen aan de rioolrechten.
- Een overschot op de begroting van € 2 miljoen om risico's op te vangen en de schuldquote terug te brengen.
- Ontwikkeling van de schuldquote onder 150% in 2030

Het college gaat over dit voorgestelde scenario graag met de raad in gesprek. Uiteraard staat het de raad vrij in zijn eigen besluit dit scenario te amenderen. Het college is er hierbij vast van overtuigd dat het raamwerk van dit scenario is wat Woerden nodig heeft om structureel financieel gezond te worden met aanvaardbare maatschappelijke consequenties. Bij het amenderen roept het college de raad daarom op voor ogen te houden dat dit scenario wel een samenhangend geheel is, zowel wat betreft de financiën als wat betreft de inhoud. Dat betekent dat het college het voorgestelde scenario ziet als een ‘package deal’ en dat amendementen op het gebied van maatregelen binnen het scenario met sterke voorkeur ook met de bijbehorende dekking worden gepresenteerd. Twee jaar geleden hebben we het proces van de taskforces gehad om Woerden financieel op orde te brengen en dit jaar hebben we dat moeten herhalen. We willen voorkomen dat we in de recente toekomst dit opnieuw moeten doen.

6. Beschrijving voorgestelde scenario

Deze effecten zijn in lijn met de waarden en langetermijndoelen die in zijn beschreven in de paragraaf ‘Wat willen bereiken’ (paragraaf 1-3). Maar hoe ziet dit scenario er inhoudelijk uit? Het uitgangspunt is dat de lijn van het huidige coalitieakkoord zoveel mogelijk in stand wordt gehouden.

Voor het **sociaal domein** betekent dit dat we ervoor kiezen om het voorliggend veld zoveel mogelijk in tact te houden. De ontwikkeling die we hebben ingezet met het gebiedsgericht werken in wijken en kernen houden we in stand. Om de creativiteit van de inwoner te stimuleren, kiezen we voor uitbreiding het inwonersinitiatievenbudget. Met de keuzes in het sociaal domein ontzien we de zwakken die ondersteuning nodig hebben. Maar we ontkomen binnen het sociaal domein niet aan pijnlijke maatregelen die we wel verantwoord achten om de kosten voor jeugd en WMO om te buigen.. Ook moeten we maatregelen nemen op het gebied van Werk en Inkomen.

Het **voorzieningenniveau** houden we op een hoog niveau. We nemen geen maatregelen in de culturele sector en de ondersteuning van de economie. Bij de sport nemen we minimale maatregelen, namelijk een tariefsverhoging voor binnensport en op termijn een beperkte toename van tarieven voor buitensport. De leges voor kleine evenementen houden we buiten schot. Deze sectoren zijn van belang voor een vitaal Woerden en deze sectoren worden op dit moment door de coronacrisis zwaar geraakt. Wel zullen we een visie op het zwemmen en het beheer van sporthallen in Woerden gaan opstellen.

Op het gebied van **duurzaamheid** zullen we ons tempo aansluiten op het tempo van de landelijke overheid. De raad heeft opdracht gegeven om het tempo te laten afhangen de criteria ‘haalbaar, betaalbaar en draagvlak.’ We zien nu dat het Rijk bij deze grote beleidsontwikkelingen meer tijd geeft en ook financieel gaat ondersteunen vanaf 2022. We passen ons eigen tempo en de bijhorende financiën aan aan het tempo van ondersteuning door de Rijksoverheid. We werken nauw samen met inwoners en ondernemers.

De achtergrond van de keuzes bij het **IBOR** is dat we platgezegd langer willen doen met de spullen die we hebben. We verhogen dus de exploitatielasten om goed onderhoud te kunnen blijven

verrichten, maar stellen vervangingsinvesteringen uit, met lagere kapitaallasten tot gevolg. Hiermee zijn we per saldo op termijn goedkoper uit. Wat betreft het riool is het belangrijk dat alle kosten van het onderhoud van het riool ook door te berekenen in de rioolheffing. De gebruiker betaalt immers. Daarmee stijgt de rioolheffing.

De idee dat de gebruiker betaalt passen we ook toe bij **parkeren**. De kapitaallasten van parkeergarage Castellum worden nu niet doorberekend in de opbrengst van parkeren. Dat corrigeren we en ook maken we het parkeren efficiënter in de uitvoering. Hoewel de opbrengst van parkeren zal stijgen, blijft marktconformiteit het uitgangspunt en blijven we vergelijkbaar met gemeenten om ons heen. Bij het parkeerbeleid werken we dit uit.

Wat betreft **onderwijshuisvesting** zijn we in de werkgroep tegen een aantal complexiteiten in de rekenmodellen aangelopen. De achtergrond hiervan kunt u vinden in het rapport op onderwijshuisvesting. Hoewel we nu de onderwijshuisvesting daarom buiten beschouwing laten, willen we wel maatregelen treffen voor onderwijshuisvesting bij de begroting 2022-2025 volgend jaar.

7. Alternatieve Scenario's

Op 16 juli zijn er ook twee alternatieve scenario's aan de raad gepresenteerd. Die worden verder uitgewerkt in bijlage 6: beschrijving alternatieve scenario's (20.016762) en worden hier kort aangestipt.

Alternatief Scenario 1: beheerst bijsturen, wel investeren

We boeken hierbij de maatregelen uit categorie 1 + 2 + 3 in, maar niet de maatregelen uit categorie 4. Woerden moet wel in zijn toekomst blijven investeren. In dit scenario schatten we dit in op een volume van een volume van € 20 miljoen tot 2030 (In de paragraaf strategische investeringsplanning en de bijlage met het investeringsoverzicht wordt verder ingegaan op welke investeringen uiteindelijk in het voorgestelde scenario worden voorgesteld.). Dan kunnen we vervolgens zien wat de effecten zijn op de financiële situatie en de schuldquote. Om dit scenario rond te krijgen is een OZB-stijging van 15% opgenomen.

- maatregelen categorie 1 + 2 + 3
- investeringsvolume € 20 miljoen tot 2030
- OZB stijging 5% in 2021, 2022 en 2023.
- Schuldquote stijgt tot 160%

Hoewel dit alternatief scenario een grotere investeringsruimte kent, acht het college acht dit scenario niet wenselijk. Met dit scenario voldoen we immers niet aan een belangrijk doel, namelijk het terugbrengen van de schuldquote exclusief categorie 1 en 2 naar 150% in 2030.

Dit leidt tot de conclusie dat de investeringsruimte van € 20 miljoen een te groot effect heeft op de schuldquote.

Alternatief Scenario 2: Scherp bijsturen en wel investeren

Bij het vorige scenario hebben we gezien dat een grote investeringsbehoefte leidt tot een te hoge schuldquote. Dit kunnen we voorkomen door de investeringsbehoefte naar beneden aan te passen naar € 15 miljoen tot 2030. We nemen bovendien alle maatregelen op die in de taskforces zijn voorgesteld, dus ook de maatregelen in categorie 4, zodat we meer, namelijk tot € 7,7 miljoen bijsturen. Ook in dit scenario nemen we een OZB stijging van 15%. Dan bezien we het financiële effect.

Dus:

- maatregelen categorie 1 + 2 + 3 + 4

- investeringsvolume € 15 miljoen tot 2030
- OZB stijging van 5% in 2021, 2022 en 2023.
- Schuldquote is onder 150% in 2030

Dit alternatieve scenario levert wel het gewenste effect op de schuldquote met een beperkte investeringsruimte van € 15 miljoen tot 2030. Er worden nu echter ook maatregelen getroffen die het college eerder als 'niet haalbaar' heeft gecategoriseerd en die het college dus onverantwoord acht om te nemen. Woerden is dan bijvoorbeeld niet meer instaat om dichtbij de inwoner zorg te verlenen, met waterbedeften in het sociaal domein tot gevolg. Dit scenario acht het college daarom als niet haalbaar. De maatregelen die het college onverantwoord acht te nemen hebben een volume van € 2 miljoen. De oplossing die in het voorgestelde scenario voor deze € 2 miljoen is gevonden is de extra verhoging van de OZB met 8% ten opzichte van deze twee alternatieve scenario's.

Als we de scenario's vergelijken op de kenmerken, ziet dit er als volgt uit:

	Bijsturing	Investeringsvolume tot 2030	OZB stijging	Schuldquote tot 2030
Voorgesteld scenario	- € 7,5 miljoen; -relatief minder maatregelen sociaal domein; -Maatregelen categorie 1+2+3.	€ 15 miljoen	-Extra lastenverhoging om voorzieningen niveau op peil te houden. -OZB in vier stappen 23% omhoog (8% en 3*5%).	Onder 150% volgens voorgestelde systematiek
Alternatief scenario 1	-gematigde bijsturing € 6 miljoen -maatregelen categorie 1+2+3	€ 20 miljoen	OZB in drie stappen 15% omhoog (3*5%).	-Fors oplopende schuldquote naar 160% -minder ruimte voor het opvangen van tegenvallers zoals de toename van de afschrijvingen op investeringen met een maatschappelijk nut
Alternatief scenario 2	-Diep snijden in de voorzieningen, vooral het Sociaal Domein € 7,7 miljoen -maatregelen categorie 1+2+3+4	€ 15 miljoen	OZB in drie stappen 15% omhoog (3*5%).	Onder 150% volgens voorgestelde systematiek

Het college kiest er voor om de schuldquote volgens de nieuwe systematiek naar de 150% te brengen; voldoende ruimte te houden voor het opvangen van tegenvallers en het sociaal domein enigszins te ontzien door de OZB wel meer te verhogen dan in de andere 2 alternatieve scenario's.

Strategische investeringsplanning:

Gesteld is dat in de scenario's ook rekening gehouden moet worden met investeringen. Woerden blijft immers veranderen en om deze toekomst in goede banen te leiden, moeten er nu investeringen worden gedaan. Omdat de investeringsbehoefte een belangrijk onderdeel is van het voorgestelde scenario, is het van belang om een overzicht te hebben van de investeringen die de gemeente voor zich ziet. De raad heeft daar expliciet om gevraagd en het college gaat hier graag op in. Hiermee wordt ook duidelijk waarom het college van mening is dat de € 15 miljoen investeringsvolume tot 2030 het minimale en noodzakelijke volume is om te investeren. Het complete investeringsoverzicht kunt u op detailniveau bekijken in bijlage 3: toelichting op investeringsoverzicht (20.016752), bijlage 4: investeringsoverzicht spreadsheet (20.016753) en bijlage 5: investeringsoverzicht (excel) (20.016754). Hier wordt op hoofdlijnen de inhoud geschetst.

Alvorens op de inhoud van de investeringsplanning in te gaan wil het college kort benadrukken dat het voornemens is om deze investeringsplanning jaarlijks te actualiseren en aan te bieden aan de raad bij de Voorjaarsnota/Kadernota. Zo houden we met elkaar overzicht op het totaal en monitoren we de effecten op de Schuldquote. Aangezien dat dit jaar niet meer mogelijk is, is de investeringsplanning nu een onderdeel van dit raadsbesluit. Het vaststellen van de investeringsplanning gaat nadrukkelijk om tegemoet te komen aan de kaderstellende rol van de raad. Op het moment dat investeringen uit de investeringsplanning aan de orde zijn, zullen we uw raad het concrete investeringsvoorstel met het bijbehorende krediet ter besluitvorming voorleggen.

In het investeringsoverzicht is te zien welke investeringen afhangen van de grondexploitaties van ruimtelijke ontwikkelingen, welke investeringen het college noodzakelijk acht en van de minder noodzakelijke investeringen waar het college in het kader van de strategische heroriëntatie voornemens is van af ziet. De investeringen afhankelijk van de grondexploitaties zijn categorie 1 van de Schuldquote en de noodzakelijke investeringen zijn categorie 2 van de Schuldquote uit het vierde beslispunt van dit raadsvoorstel. De noodzakelijke investeringen vallen op het gebied van infrastructuur. De Rembrandtbrug, de brug Harmelerwaard, de knelpunten Oost en West en de fietsinfrastructuur. Dit zijn noodzakelijke investeringen om ervoor te zorgen dat woningbouw en een bedrijfsleven in de toekomst nog mogelijk is. Woningbouw en bedrijfsleven leveren immers extra verkeersstromen op en zonder deze investeringen loopt Woerden risico op een verkeersinfarct. Gegeven de zeer moeizame situatie op de huizenmarkt en de achterblijvende woningbouw, is het onverantwoord om Woerden niet verder te ontwikkelen. Daarom zijn deze investeringen naar het oordeel van het college noodzakelijk. Met het volume van € 15 miljoen euro tot 2030 zijn deze noodzakelijke investeringen mogelijk, maar is er verder geen ruimte voor minder noodzakelijke investeringen. In de berekeningen van de Schuldquote is voor de investeringen planmatig uitgegaan van 2024 als jaar van uitgaaf. In uitwerking van de jaarlijkse lasten is dit exacter ingevuld. In de opstelling van de begroting 2021-2024 wordt tevens rekening gehouden met de inflatiecorrectie en verdere besluitvorming ten gevolge van de Voorjaarsnota/kadernota (tabel 2).

Zoals gebruikelijk laten wij ook zien van welke investeringen wij nu afzien. De investeringen welke wij voorstellen om deze in de begroting te verwerken bedragen € 14.0890.000.

De jaarlijkse kapitaal-, onderhouds- en beheerlasten bedragen:

2021	€ 0
2022	€186.666
2023	€ 270.588
2024	€ 289.065
2025	€ 736.758

De investeringen uit het overzicht die vallen onder grondexploitaties/kostenverhaal zijn voor de Schuldquote niet van belang (die is immers exclusief grondexploitaties) omdat zij uit de grondexploitaties/kostenverhaal kunnen worden gedekt. Bij de eerstvolgende actualisatie van de grondexploitaties zullen wij dit inzichtelijk maken en voorstellen doen, zodat de raad hiermee haar kaderstellende rol kan invullen.

Van Voorjaarsnota/Kadernota naar actueel Meerjarenperspectief

Op 16 juli jl. heeft de raad de Voorjaarsnota/Kadernota behandeld. Op basis van het bijbehorend amendement (tabel 3) heeft de raad besloten de “noodzakelijk geachte uitgaven” mee te nemen in de besluitvorming van de Strategische Heroriëntatie.

Onder het onderdeel “Résumé Strategische Heroriëntatie” wordt in één overzicht het verloop vanaf de Voorjaarsnota/Kadernota naar het definitief saldo Strategische Heroriëntatie weergegeven. Wij hebben het onderdeel “noodzakelijk geachte uitgaven” hierin opgenomen. De Voorjaarsnota/Kadernota zelf, de gevolgen van de mei circulaire en het voorgestelde scenario zijn reeds in de begroting 2021-2024 opgenomen. De overige posten zullen, na de behandeling van dit voorstel, separaat in het begrotingsboek (onder “financiële beschouwingen”) worden opgenomen en door middel van een begrotingswijziging formeel worden verwerkt.

Naar aanleiding van de Voorjaarsnota/kadernota en de in de raad van 16 juli 2020 vastgestelde amendement hebben wij in het licht van de Strategische Heroriëntatie, nogmaals naar deze posten gekeken. Wij hebben een paar posten alsnog naar beneden bijgesteld dan wel afgevoerd.

- De raming voor de koeiemarkt hebben wij voor het jaar 2021 afgeraamd tot 0. Wij zullen nogmaals kijken naar de ambitie met betrekking tot de koeiemarkt, de huidige omstandigheden waaronder dit kan plaatsvinden en de bijbehorende veiligheidsmaatregelen.
- De onafhankelijke cliëntondersteuning hebben wij afgeraamd naar 0. Het is onze inzet om de wettelijke voorwaarden met betrekking tot de onafhankelijke cliëntondersteuning binnen de bestaande organisatie en capaciteit te borgen.
- Bij het samenstellen van de strategische investeringsplanning hebben wij aanvragen moeten herprioriteren en zullen wij deze investering niet voorstellen.
- De raming voor de regiomarketing hebben wij voor 2021 afgeraamd. Wij hopen dit via Woerdense initiatieven voor 2021 te kunnen dekken.
- Ook de voorbereiding voor Woerden 650 jaar stadsrechten in 2022 hebben wij afgeraamd. De voorbereidingen met betrekking tot dit stadsjubileum zullen binnen de beschikbare budgetten moeten worden gerealiseerd.

- Eén investering uit het schema verdient een nadere toelichting:

Vernieuwbouw brandweerkazernes Harmelen en Zegveld. Door middel van het amendement bij de Voorjaarsnota/Kadernota heeft de raad besloten dat deze posten, behorend bij “noodzakelijk geachte uitgaven”, bij de Strategische Heroriëntatie moesten worden meegenomen. Uit bijgaand overzicht kunt u opmaken dat deze posten hierin zitten. De VRU is verzocht om investering in de vernieuwbouw van de kazernes op zich te nemen. Dit betekent dat deze vervolgens via de bijdrage van de VRU bij Woerden in rekening gebracht zullen worden. Om geen toekomstige dekkingsproblemen te krijgen zijn de kapitaallasten vooralsnog als toekomstige uitgaven geraamd. Overigens heeft het feit dat de VRU de vernieuwbouw realiseert een positief effect op de schuldquote ten opzichte van de voorjaarsnota, aangezien de kazernes op de balans van de VRU blijven staan. Deze posten zijn in het tabelletje “noodzakelijk geachte uitgaven” opgenomen.

Noodzakelijk geachte uitgaven						
OMSCHRIJVING	Jaar	Invest	2021	2022	2023	2024
Hogere kosten koeiemart	2021		0	25.000	25.000	25.000
Onafhankelijke cliëntondersteuning	2021		0	0	0	0
Brug wielersparcours (onderhoud)	2021		7.000	7.000	7.000	7.000
Brug wielersparcours (investering)	2021	0	0	0	0	0
Regiomarketing	2021		0	13.000	13.000	13.000
Vervanging duiker Oostdam door duikerbrug	2021	200.000	0	12.000	11.840	11.680
Voorbereiding Woerden 650 jaar stadsrechten in 2022	2021		65.000	0	0	0
Vervangende nieuwbouw brandweerpost Harmelen	2021/2022	via VRU	0	0	83.680	83.680
Vervangende nieuwbouw brandweerpost Zegveld (excl rente grond)	2021/2022	via VRU	0	0	81.295	81.295
Vervangende nieuwbouw brandweerpost Kamerik	2026/2027	via VRU	0	0	0	0
Totaal			72.000	57.000	221.815	221.655

Tabel 1. Noodzakelijk geachte uitgaven (amendement raadsbesluit 20R.00676)

“Résumé Strategische Heroriëntatie”

Hiermee komen we op de volgende effecten van het voorgestelde scenario:

Opzet voor Strategische heroriëntatie:					
Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025 ev
Saldo Voorjaarsnota na amendement	-1.134.248	-786.219	-580.973	-598.161	-598.161
Noodzakelijk geachte uitgaven (amendement "meenemen")	-72.000	-57.000	-221.815	-221.655	-221.655
Subtotaal	-1.206.248	-843.219	-802.788	-819.816	-819.816
Gevolgen mei circulaire (RIB 20R.00677)	-450.563	170.560	-206.992	-540.677	-540.677
Subtotaal	-1.656.811	-672.659	-1.009.780	-1.360.493	-1.360.493
Reservering prijsindex (schatting begroting)	-1.100.000	-1.100.000	-1.100.000	-1.100.000	-1.100.000
Saldo start Strategische Heroriëntatie	-2.756.811	-1.772.659	-2.109.780	-2.460.493	-2.460.493
Benodigd voor verlaging Schuldquote	0	-2.000.000	-2.000.000	-2.000.000	-2.000.000
Benodigd voor strategische investeringsplanning	0	-186.666	-270.588	-289.065	-736.758
Strategische buffer (buffer+begroting 21-24)	0	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000
Subtotaal Strategische Heroriëntatie	-2.756.811	-4.959.325	-5.380.368	-5.749.558	-6.197.251
Resultaat Strategische Heroriëntatie	2.867.000	4.927.000	5.796.000	7.574.000	7.774.000
Definitief saldo/resultaat SH	110.189	-32.325	415.632	1.824.442	1.576.749

Tabel 2. Résumé effecten Strategische Heroriëntatie

Toelichting

Allereerst is het van belang te realiseren dat dit résumé van effecten Strategische Heroriëntatie niet het uiteindelijke begrotingssaldo is. De regel noodzakelijk geachte uitgaven in bovenstaande tabel 2. ‘resumé Strategische Heroriëntatie’ is het totaal van tabel 1. Noodzakelijk geachte uitgaven. Over de gevolgen van de meircirculaire 2020 is de raad door middel van een raadsinformatiebrief (20R.00677) geïnformeerd. In deze raadsinformatiebrief is aangegeven dat nog rekening gehouden moet worden met de prijsindex. In de begroting 2021-2024 wordt rekening gehouden met 1,6% prijsstijging (CPI). Het effect wordt voorsnog ingeschat op € 1.100.000. Het definitieve effect is na het opstellen van de begroting 2021-2024 bekend.

De regel ‘benodigd voor strategische investeringsplanning’ behelst de kosten die nodig zijn om de voorbereidingen te kunnen treffen voor investeringen die we van Provincie en Rijk gaan vragen, zoals de oplossing van de verkeersknelpunten in Woerden-Oost.

Eerder is in dit voorstel aangegeven dat – om de schuldquote exclusief rubriek 1 en 2 op langere

termijn terug te brengen naar 150% - naast een beperking van het investeringsniveau, een reservering wordt geraamd van € 2.000.000.

Om mogelijke tegenvallers in de begroting 2021-2024 of in de verdere toekomst in eerste instantie te kunnen dekken, is een "strategische buffer" geraamd van € 1.000.000.

Uit de berekeningen die ten behoeve van de strategische heroriëntatie zijn gemaakt is gebleken dat de uitgaven aan investeringen in de buitenruimte tot aan 2030 jaarlijks fors toenemen. Ook in het onderwijsveld lopen de investeringen in de toekomst op. De ruimte die vanaf 2024 in de begroting ontstaat is nodig om deze stijging op te vangen.

In de begroting worden de autonome ontwikkelingen waartoe eerder al besloten is, verwerkt. Voor de jaren 2024 en verder betekent dit, zoals bekend, oplopende lasten voor IBOR, onderwijs en kapitaallasten van de verkeersmaatregelen, waardoor in die jaren de positieve saldi nodig zijn om deze lasten te dekken

De bovenstaande tabel wordt in de begroting opgenomen.

Argumenten

1. Het voorgestelde scenario met bijbehorend maatregelenpakket vast te stellen, bestaande uit:

- *De maatregelen in categorie 1+2+3;*
 - *Een stijging OZB van 8% in 2021. Een stijging OZB van 5% in 2022, 2023 en 2024;*
- Want,*

1.1 Het voorgestelde scenario beperkt de meest schadelijke maatschappelijke effecten van de mogelijke maatregelen.

De maatregelen die zijn ingeschat als 'niet haalbaar' zijn niet meegenomen. Hiermee ontzien we de mensen die hulp nodig hebben en ondersteunen de zwakken. We voorkomen hiermee waterbedeffecten en langetermijncosten in het sociaal domein. Bovendien houden we zo het voorzieningenniveau in stand en blijven de economie stimuleren. Zo blijft Woerden een gemeente waar mensen met veel vrijwilligersinzet zorgen voor een prettig, bruisend en goed leefklimaat waar het goed wonen, werken, recreëren en samenleven is.

1.2 het voorgestelde scenario bereikt een balans tussen de schuldquote, begroting en investeringen.

Het voorgestelde scenario zorgt ervoor dat de schuldquote exclusief rubriek 1 en 2 in 2030 is gedaald naar 150%, dat er ruimte op de begroting is om risico's op te vangen en dat er nog ruimte is om € 15 miljoen te investeren tot 2030. De OZB stijging is noodzakelijk om deze balans te kunnen bewaren. Hiermee is er ook balans tussen een beperking van de uitgaven (€ 5 miljoen vanaf 2024) en een verhoging van de inkomsten (€ 3 miljoen vanaf 2024).

1.3 de effecten van het voorgestelde scenario komen overeen met de waarden en de doelen op de lange termijn van Woerden.

De waarden Woerden geven aanleiding voor dit scenario: ondersteuning van diegenen die het nodig hebben, een economisch actieve en bruisende stad en een Woerden dat met zijn tijd meeverandert. Dit op een structurele financiële gezonde basis.

Hiermee hebben we nog beperkte ruimte om voldoende woningen te kunnen bouwen, verkeersknelpunten op te lossen en te verduurzamen.

2. *Het voorgestelde scenario met bijbehorend maatregelenpakket door middel van een begrotingswijziging in de begroting 2021-2024 te verwerken, want*
 - 2.1 *De strategische heroriëntatie moet worden geïntegreerd in het belangrijkste P&C instrument van de gemeente: de begroting.*

De Strategische heroriëntatie moet in de volgende begroting worden verwerkt, omdat dit de manier is om de strategische heroriëntatie praktisch uit te voeren.

3. *Het investeringsschema vast te stellen, want*
 - 3.1 *het investeringsschema geeft duidelijkheid over de verwachtingen voor de toekomst en een instrument om toekomstige investeringen gebalanceerd uit te voeren.*

Het investeringsschema is een noodzakelijk instrument om investeringen evenwichtig over de jaren heen uit te kunnen voeren en hiermee rust te brengen in de gemeentelijke financiën. Het investeringsschema maakt bovendien de verwachtingen voor de toekomst expliciet.

4. *Een onderscheid aan te brengen in de presentatie van de totale schuldquote waarbij inzichtelijke is wat het aandeel is in de totale schuldquote ten gevolge van 1) grondexploitatie 2) investeringen waarbij de jaarlijkse opbrengsten gelijk zijn aan de jaarlijkse lasten. Als sturingskader voor de lange termijn hanteren dat de schuldquote exclusief rubriek 1 en 2 daalt tot 150% in 2030, want*
 - 4.1 *De BBV-voorschriften geven aan dat gemeenten conform een voorgeschreven berekeningssystematiek een schuldquoteberekening dienen op te nemen in de begroting en de jaarrekening*
 - 4.2 *De voorschriften staan toe daarbinnen een indeling te maken naar investeringen met een laag risicoprofiel*
 - 4.3 *De BBV-voorschriften laten gemeenten vrij in het stellen van kaders ten aanzien van de sturing op de schuldquote*
 - 4.4 *Het is maatschappelijk aanvaardbaar om investeringen waar directe opbrengsten tegenoverstaan en dus met een laag risicoprofiel, apart te bezien waar het de sturing op de schuldquote betreft.*
5. *De participatie voor de langetermijnmaatregelen tijdens het begrotingsproces 2022-2025 uit te werken, want*
 - 5.1 *er is nog voldoende tijd om participatie uit te voeren voor het begrotingsproces 2022-2025, maar niet meer voor 2021.*

De coronacrisis heeft ons parten gespeeld bij de voorziene participatie bij de strategische heroriëntatie. Voor de langetermijnmaatregelen kan dit worden hersteld voor het volgende begrotingsproces. Hiermee maken we voor de belangrijke maatregelen op de lange termijn nog steeds gebruik van de creativiteit van de samenleving.

Kanttekeningen, risico's en alternatieven

1. *Het voorgestelde scenario met bijbehorend maatregelenpakket vast te stellen, bestaande uit:*
 - *De maatregelen in categorie 1+2+3;*
 - *Een stijging OZB van 8% in 2021. Een stijging OZB van 5% in 2022, 2023 en 2024;**Maar,*
 - 1.1 *Er zijn andere scenario's mogelijk.*

In paragraaf 5 'Alternatieve scenario's' zijn er twee alternatieven geschetst voor het voorgestelde scenario: het scenario 'gematigd bijsturen, investeren' en het scenario 'scherp bijsturen, investeren'. Beide scenario's hebben als voordeel dat er kleinere OZB verhoging plaatsvindt. Het scenario 'gematigd bijsturen, investeren' heeft bovendien als voordeel dat er € 20 miljoen kan worden geïnvesteerd tot 2030.

Er zijn echter overwegende nadelen die ervoor zorgen dat het college ervoor kiest deze scenario's

niet de voorkeur te geven. Het scenario 'gematigd bijsturen, investeren' levert een te hoge schuldquote en daarmee een te grote kwetsbaarheid voor de ontwikkeling van rente in de toekomst. Het scenario 'scherp bijsturen, investeren' laat de schuldquote wel dalen, door minder investeringen en meer ombuigingen. De ombuigingen worden echter bereikt door de maatregelen uit categorie 4 ook mee te rekenen. Dat zijn maatregelen waarvan de maatschappelijke effecten te ingrijpend zijn voor het financiële voordeel en waarmee de waarden van Woerden niet meer als uitgangspunt gelden.

1.2 De maatregelen op onderwijshuisvesting maken nog geen onderdeel uit van de Strategische heroriëntatie.

U bent in raadsinformatiebrief d.d. 7 juli 2020 (20R.00723) geïnformeerd over de complexiteiten die werden ontdekt in de rekenmodellen voor onderwijshuisvesting. Hiermee bent u op de hoogte gesteld van het ontbreken van maatregelen voor deze taskforce. Het is hierdoor nu nog niet mogelijk maatregelen hiervoor mee te nemen, in de begroting 2022-2025 is dit wel de bedoeling.

1.3 Een aantal maatregelen die voor Werk en Inkomen worden getroffen zijn afhankelijk van de besluitvorming bij Ferm Werk.

Ferm Werk voert de taken op het gebied van Werk en Inkomen voor de gemeente Woerden uit. Ferm Werk is een gemeenschappelijke regeling tussen de gemeenten Woerden, Oudewater, Montfoort en Bodegraven-Reeuwijk. Ferm Werk kan tot een beperkte hoogte maatwerk leveren aan de afzonderlijke gemeenten. Een aantal maatregelen die op het terrein van Werk en Inkomen worden voorgesteld in de taskforce, zijn hierdoor afhankelijk van de besluitvorming van het bestuur van Ferm Werk. Woerden zal lobbyen om deze besluiten ook daadwerkelijk te laten nemen.

Financiële gevolgen van het voorgestelde besluit

De financiële gevolgen van de Strategische Heroriëntatie worden door middel van een begrotingswijzing in de begroting 2021-2024 verwerkt.

Communicatie

De maatschappelijke partners die reactie hebben gegeven op het voorgestelde scenario zullen op de hoogte worden gesteld van het raadsbesluit. Daarom zal er voor de pers een persbericht worden opgesteld.

Vervolgproces

Het raadsbesluit Strategische Heroriëntatie wordt in de begroting 2021-2024 verwerkt. Eventuele aanpassingen die door uw raad worden aangebracht zullen separaat, via een nota van wijzigingen, in de begroting worden opgenomen. De begroting wordt vastgesteld op 2 november 2020.

Bevoegdheid raad:

De raad is bevoegd om over dit voorstel een besluit te nemen op grond van de begroting (art. 189 Gemeentewet e.v.), de algemene bevoegdheid tot regeling en bestuur inzake de huishouding van de gemeente (art. 108 juncto art. 147 Gemeentewet), en de verordening van de raad van Woerden houdende regels voor financieel beleid, beheer en inrichting van de financiële organisatie (Financiële verordening Woerden 2020).

Bijlagen:

- Raadsbesluit (20R.00816)
- bijlage 1: maatregelenpakket Strategische Heroriëntatie (20.016750)

- bijlage 2: meerjarenoverzicht maatregelen (excel) (20.016751)
- bijlage 3: toelichting op investeringsoverzicht (20.016752)
- bijlage 4: investeringsoverzicht spreadsheet (20.016753)
- bijlage 5: investeringsoverzicht (excel) (20.016754)
- bijlage 6: beschrijving alternatieve scenario's (20.016762)
- bijlage 7: oplegger reacties maatschappelijke partners op Strategische Heroriëntatie (20.016755)
- bijlage 8: reacties maatschappelijke partners op Strategische Heroriëntatie (20.016757)
- bijlage 9: persbericht (20.016758)

De indiener: College van burgemeester en wethouders

Secretaris

M.H. Brander

Burgemeester

V.J.H. Molkenboer

Onderwerp: voorkeursscenario Strategische Heroriëntatie

De raad van de gemeente Woerden;

gelezen het voorstel d.d. 01 september 2020 van:
- burgemeester en wethouders

gelet op het bepaalde in de Gemeentewet;

Op grond van de begroting (art. 189 Gemeentewet e.v.), de algemene bevoegdheid tot regeling en bestuur inzake de huishouding van de gemeente (art. 108 juncto art. 147 Gemeentewet), en de verordening van de raad van Woerden houdende regels voor financieel beleid, beheer en inrichting van de financiële organisatie (Financiële verordening Woerden 2020).

b e s l u i t:

1. Het voorgestelde scenario met bijbehorend maatregelenpakket vast te stellen, onder andere bestaande uit:
 - Maatregelen in categorie 1+2+3;
 - Een stijging OZB van 8% in 2021. Een stijging OZB van 5% in 2022, 2023 en 2024;
2. Als onderdeel van het voorgestelde scenario het strategisch investeringsschema met een volume van € 15 miljoen euro tot 2030 vast te stellen;
3. Het voorgestelde scenario met bijbehorend maatregelenpakket in de begroting 2021-2024 te verwerken;
4. Een onderscheid aan te brengen in de presentatie van de totale schuldquote waarbij inzichtelijke is wat het aandeel is in de totale schuldquote ten gevolge van 1) grondexploitaties 2) investeringen waarbij de jaarlijkse opbrengsten gelijk zijn aan de jaarlijkse lasten;
5. De participatie voor de langetermijnmaatregelen tijdens het begrotingsproces 2022-2025 uit te werken.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Woerden in zijn
openbare vergadering, gehouden op

De griffier,

De voorzitter,

drs. M.J.W. Tobeas

V.J.H. Molkenboer

Overzicht van maatregelen in raadsvoorstel strategische heroriëntatie

Dit document geeft een overzicht van alle maatregelen die het college voorstelt in het kader van de strategische heroriëntatie en in middels dit raadvorstel ter besluitvormer aan uw raad worden voorgelegd. De hoofdlijnen van dit voorstel zijn op 16 juli 2020 door het college aan de gemeenteraad gepresenteerd. Nadien is er nog een extra beoordeling uitgevoerd op de gepresenteerde cijfer en maatregelen. Die heeft er toe geleid dat er nog een aantal aanpassingen zijn doorgevoerd waardoor het uiteindelijke bedrag van de opbrengst naar beneden is bijgesteld. Zo waren bijvoorbeeld kosten verbonden aan het realiseren van twee maatregelen niet in de uiteindelijke telling meegenomen en waren enkele kleinere posten te optimistisch ingeschat.

Basis voor dit overzicht zijn de maatregelen die zijn voorgesteld door de taskforces en werkgroepen. Op grond daarvan heeft het college dit maatregelenpakket uitgewerkt.

Het document geeft weer:

- Welke maatregelen het college in haar voorstel opneemt, namelijk:
 - Maatregelen die zijn overgenomen van de taskforces en werkgroepen
 - Maatregelen die zijn aangepast en/of toegevoegd
- Welke maatregelen het college niet in haar voorstel opneemt.

In het overzicht is aangegeven welk **bedrag aan bijsturing in het jaar 2024** wordt gerealiseerd. Tevens is met kleuren aangegeven hoe het college de **haalbaarheid** van deze voorstellen heeft beoordeeld:

Goed haalbaar	1
Haalbaar	2
Moeilijk haalbaar	3
Niet haalbaar	4

Het college heeft bij deze beoordeling bestuurlijke afweging gemaakt en daarbij rekening gehouden met de ambtelijke beoordelingen in de rapportages en de adviezen van AEF en de projectgroep Strategische heroriëntatie. Daarbij is een aantal **criteria** in ogenschouw genomen:

- maatschappelijke consequenties
- aansluiting op beleid van gemeente
- uitvoerbaarheid
- financiële opbrengst
- waterbedeffecten (waarbij elders tekorten ontstaan)
- risico's in uitvoering.

Deze beoordelingen zijn in de rapportages van de Taskforces en werkgroepen uitgebreid gedocumenteerd.

Op grond van deze weging ontstaat het volgende totaalbeeld van de **mogelijke maatregelen** die zijn voorgesteld, of door het college zijn toegevoegd.

Het totaal aan potentiële bijsturingsmaatregelen bedraagt ruim 9 miljoen in 2024.

De voorstellen met een rode waardering worden niet door het college voorgesteld. De totale omvang van de door het college **voorgestelde maatregelen** voor bijsturing in het kader van de strategische heroriëntatie bedraagt: € **7.574.000,-** in 2024. Voor de 2025 is nog een extra taakstellende besparing geformuleerd die gekoppeld is een onderzoek naar de vorming van een sportbedrijf in plaats van het nu besluiten tot het sluiten van een zwembad.

Om deze ombuigingsvoorstellen te realiseren zijn soms eenmalige investeringen nodig dan wel kunnen frictiekosten tot gevolg hebben. Hiervoor wordt in totaal €600.000,- in de begroting voorzien, gelijkelijk verdeeld over de jaren 2022 en 2023.

Voor Onderwijshuisvesting (taskforce 4) zijn geen financiële voorstellen ingediend. Voor dit zoekgebied is een nadere verdieping van de financiële analyse noodzakelijk. Deze wordt verwacht in oktober/november van dit jaar.

1.1 Openbare ruimte

#	Maatregel	Beschrijving	Haalbaar	€ in 2024
Totaal gekozen maatregelen				€ 1.418.000
Overgenomen van taskforce				€ 934.000
1	Ijken van VAT-kosten	De overheadkosten van 27% voor Voorbereiding, Advies en Toezicht verlagen naar het meer reguliere percentage van 20%. Er is dan bijvoorbeeld minder budget voor engineering, projectmanagement en communicatie.	2	€ 90.000
2	Kostendekkend afmeervoorzieningen	Gebruikers zullen meer moeten betalen voor afmeervoorzieningen. Het beheer hiervan is op dit moment niet kostendekkend.	2	€ 10.000
3	Optimaliseren brugbedieningstijden	Brugbedieningstijden beperken of optimaliseren. Deze maatregel raakt het dossier verkeer in de binnenstad.	2	€ 35.000
4	Opnieuw introduceren "klompen"	Bruggelden innen door middel van 'klompen' waarin voorbij varende schepen hun bruggeld betalen.	2	€ 10.000
5	Extensiveren grasonderhoud	Minder intensief grasonderhoud. Dit kan de openbare ruimte minder toegankelijk maken, maar kan wel positieve gevolgen hebben voor de biodiversiteit.	2	€ 10.000
6	Omvormen van 30% beplantingsareaal	Omvormen van 30% van het beplantingsareaal naar lang gras. Dit heeft gevolgen voor de biodiversiteit.	2	€ 25.000
7	Omvormen van 10% kort grasareaal	Verandering groenareaal heeft impact op beeld. Veiligheid gaat daarbij boven cultuurhistorie, recreatie, wensen bewoners, etc.	2	€ 20.000
8	Marktconformiteit bomenonderhoud	Analyse geeft aan dat het bomenonderhoud goedkoper kan. Bedrag wordt ingevuld op basis van een nadere kostenanalyse naar de eigen dienst en een marktconsultatie.	3	€ 50.000
9	Kostendekkend markt- / evenementeninstal.	Het beheer van deze installaties is nu niet kostendekkend gemaakt. Gevolgen zijn hogere lasten voor de gebruikers van deze installaties.	2	€ 20.000
10	Marktconformiteit elementenonderhoud	Analyse geeft aan dat het elementenonderhoud goedkoper kan. Bedrag wordt ingevuld met nadere kostenanalyse naar de eigen dienst en marktconsultatie.	3	€ 60.000
11	Marktconformiteit veegwerkzaamheden	Analyse geeft aan dat het veegwerkzaamheden goedkoper kan. Bedrag wordt ingevuld met nadere kostenanalyse naar de eigen dienst en marktconsultatie.	3	Niet realiseerbaar
12	Van inhuur naar vast	Aanvullend op bestuursopdracht kan 3 FTE extra personeel vast worden aangenomen ten koste van inhuur. Personeel op basis van inhuur is duurder dan vast personeel.	1	€ 45.000

13	Loopbaanontwikkeling personeel	Met het stimuleren van loopbaanontwikkeling en doorstroom van personeel ontstaat ruimte om nieuw gekwalificeerd personeel aan te nemen. Ook kan toegenomen efficiëntie leiden tot een besparing.	2	€ 150.000
14	Werkzaamheden verminderen / bijstellen	Met aannemers worden afspraken gemaakt om de kosten van het GTG contract structureel te verlagen.	2	€ 70.000
15	Kostendekkende exploitatie begraven	In het nieuwe beleidsplan wordt gestreefd naar een kostendekkende exploitatie van begraven en asbestemmingen. Begraven wordt hiermee duurder.	2	Niet realiseerbaar
17	Baggeren volledig toerekenen aan rioolrecht	De kosten van baggerwerkzaamheden toerekenen aan het rioolrecht. Dit gaat naar 100%, waarmee de rioolheffing met ordegrrootte 10% stijgt.	2	€ 250.000
18	Straatvegen toerekenen aan rioolrecht of afvalstoffenheffing	Het is niet ongebruikelijk is om 25-60% van de kosten van straatreiniging toe te rekenen aan het rioolrecht. Bij gemeente Woerden is dit 35%.	2	Niet realiseerbaar
Aangepast of toegevoegd				€ 573.000
16	Meer toerekenen aan rioolrecht	Een groter deel van de kosten voor reconstructies van wegen en de BTW over de reconstructiekosten kunnen in de rioolheffing worden meegenomen. Met deze maatregel zal de rioolheffing stijgen.	2	€ 508.000
19	Minder kapitaalruimte ten goede van exploitatie	Het stijgende budget voor IBOR meer inzetten voor onderhoud (exploitatiekosten) en minder voor investeringen in vervanging (kapitaallasten). Komende tien jaren wordt jaarlijks € 5 miljoen in plaats van € 8,7 miljoen geïnvesteerd in de openbare ruimte. Hierdoor valt een bedrag aan kapitaallasten vrij dat geleidelijk oploopt naar € 1,2 miljoen in 2030. Tot en met 2024 wordt deze vrijval benut voor financiële bijsturing. De opbrengst is verminderd met de lagere dekking van de overhead uit investeringen (250.000,- per jaar). Na 2024 zal de vrijval worden benut om geleidelijk extra middelen voor onderhoud in te zetten. De taskforce had voorgesteld de investeringen te verlagen naar € 3,5 miljoen, maar dit wordt door het college niet realistisch geacht.	2	€ 65.000
Niet overgenomen				€ 0
20	Budgetgestuurd beheer	Taakstellend wordt budget voor onderhoud openbare ruimte verlaagd. Het gevel-tot-gevel-contract wordt opgezegd en de gemeente neemt zelf meer werknemers in dienst	4	PM

1.2 Jeugd en Wmo

#	Maatregel	Beschrijving	Haalbaar	€ in 2024
Totaal gekozen maatregelen				€ 1.1461.000
Overgenomen				€ 1.202.000
2	Incidentele subsidies Wmo	Afschaffen projectbudget incidentele Wmo-subsidies. Geen incidentele Wmo-subsidies meer mogelijk.	1	€ 10.000
3	Incidentele subsidies Jeugd (projectbudget)	Afschaffen projectbudget onderwijsachterstanden. Geen incidentele projectsubsidies meer mogelijk.	1	€ 65.000
6	Kleine structurele subsidies Jeugd (website CJG)	Stopzetten CJG website.	1	€ 14.000
10	Onafhankelijke cliëntondersteuning	Stoppen extra dienstverlening als koplopergemeente. Terug naar niveau 2018 (geen besparing - voortkomt extra uitgaven).	1	€ -
11	Regiotaxi-voorliggend	Pilot (gedeeltelijk) vervangen regiotaxi door voorliggend aanbod. Richting 2022 evaluatie en evt. uitbreiding.	1	€ 190.000
13	Verordening Wmo wettelijk minimum	PGB tarieven omlaag voor professionele zorg van 100% Zorg in natura tarief naar 85% (80% voor sociaal netwerk). Daarnaast versoberen indicaties hulp bij het huishouden.	2	€ 235.000
13b	Verordening Wmo wettelijk minimum (uitgebreid)	Zorg in Natura tarief naar 75%. Besparing komt bovenop die van maatregel 13.	3	€ 80.000
14	Verordening Jeugd wettelijk minimum	Pgb tarieven omlaag voor inwoners met PGB voor professionele zorg van 100% ZIN tarief naar 85%.	2	€ 83.000
14b	Verordening Jeugd wettelijk minimum (uitgebreid)	Zorg in Natura tarief naar 75%. Besparing komt bovenop die van maatregel 14.	3	€ 57.000
16	FermWijzer	Stoppen met FermWijzer (betreft uitvoeringskosten Woerden Wijzer).	2	€ 20.000
17	WoerdenWijzer begeleiding invoeren	Bieden (kortdurende) begeleiding door WoerdenWijzer.	1	€ 190.000
18	315 berichten	Sturen op "start zorg" - berichten via externe verwijzers. Inzet op kortere en minder intensieve jeugdzorgtrajecten.	1	€ 35.000
20	Capaciteit inkoopbureau Utrecht West	Opvangen toename kosten i.o.m. regiogemeenten (geen besparing - voortkomt extra uitgaven).	1	€ -
21	Inwonercloud	Niet invoeren inwonercloud.	1	€ 108.000
Aangepast of toegevoegd				€ 59.000

12	Mantelzorgwaardering	Stopzetten individuele mantelzorgwaardering, minder beleidscapaciteit als gevolg van zoekrichting (- € 109.000) en in plaats daarvan inzet op logeerhotel (+€ 50.000)	2	€ 59.000
Niet overgenomen				€ 1.261.000
1	Sociaal werken in de wijk	Niet investeren in doorontwikkeling locaties, incidentele besparing.	4	€ -
1b	Sociaal werken in de wijk (uitgebreid)	Stopzetten sociaal werken in de wijken. Niet investeren in doorontwikkeling locaties, (incidentele besparing) en minder beleidscapaciteit als gevolg zoekrichting.	4	€ 515.000
4	Subsidie dorps- en wijkplatforms	Afschaffen subsidie dorps- en wijkplatforms en minder beleidscapaciteit als gevolg van zoekrichting.	4	€ 71.000
5	Inwonersinitiatievenbudget	Doorvoeren genomen besluit afschaffing budget en minder beleidscapaciteit als gevolg zoekrichting (betekent feitelijk: terugdraaien van het genomen besluit bij de begroting 2020)	4	€ 68.000
7	Kleine structurele subsidies Wmo	Totale korting van 30% op het subsidiebudget (excl. subsidies vervoer en AMW - relatie nr. 11 en 22) en minder beleidscapaciteit als gevolg zoekrichting.	4	€ 236.000
8	Grote structurele subsidies >250k	Totale korting van 30% op het subsidiebudget (excl. subsidies vervoer en AMW - relatie nr. 11 en 22) en minder beleidscapaciteit als gevolg zoekrichting.	4	€ 236.000
9	Jongerenwerk	Terugbrengen inzet jongerenwerk naar niveau van 2017 en minder beleidscapaciteit als gevolg zoekrichting.	4	€ 135.000

1.3 Werk en Inkomen

#	Maatregel	Beschrijving	Haalbaar	€ in 2024
Totaal gekozen maatregelen				€ 1.074.000
Overgenomen				€ 774.000
1	Declaratieregeling: besteedbaar budget	Inwoners met een laag kunnen aanspraak maken op de declaratieregeling voor o.a. schoolgeld en abonnementen. Het maximale budget p.p. wordt teruggebracht van € 210 naar € 150 p.p.	2	€ 34.000
2	Benutten ruimte declaratiebudget	Minimale inzet op armoedebestrijding kinderen. De minimale inzet op armoedebestrijding levert dit bedrag op.	1	€ 80.000
3	Samen Vooruit	Omzetten project en implementeren in casemanagement, dit betreft een overgang die al in gang was gezet.	1	€ -
4	Armoede en Minimabeleid	Minimale inzet op Armoede- en minimabeleid. De minimale inzet op armoedebestrijding levert dit bedrag op. Bij een stijging van kosten is er geen reserve.	1	€ 42.000
5	Meerjarenprognose afbouw SW	Geen impact, dit is de wettelijke afbouw. Vraagt wel een termijnplan.	1	€ -
6	SW dagbesteding Ferm Werk-Reinaerde	Uitstroom mogelijk via herindicatie en pensionering. Inwoners worden geherindiceerd op het moment dat dat mogelijk is. De verwachting is dat een deel een bijstandsuitkering gaat krijgen.	2	€ 90.000
7	Arbeidsparticipatie	Versoberen budget conform reële uitgaven. Daarbij rekening houdend dat een deel van het budget ook wordt meegenomen naar Woerden Wijzer om dit daar in te zetten. Dit is aframing van de kosten.	1	€ 153.000
8	Inwoners werkfitscore C en D wettelijk minimum	Inwoners met multiproblematiek en een grote afstand tot betaald werk worden minimaal ondersteund door Ferm Werk. Het is een Ferm Wijzer light.	2	€ 175.000
9	Ferm Wijzer	Niet verlengen van het project Ferm Wijzer. Verlenging was nog niet ingeboekt, maar het voorkomt meerkosten (ambtelijke capaciteit). Activering wordt versoberd, meer initiatief bij inwoners.	2	€ -
10	Basis Arbeidsmarkt	Project <i>basis arbeidsmarkt</i> is gericht op inwoners aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Stopzetten project levert nu nog geen besparing op, maar voorkomt kosten in de toekomst.	1	€ -
11	Versobering dienstverlening divers	Effectiever inzetten van re-integratieconsulenten gericht op de doelgroep waarbij de ondersteuning leidt tot meer uitstroom. De potentiële bezuiniging is meegenomen bij maatregel 8.	1	€ -
12	Enveloppe Arbeidsparticipatie	Dit is een taakstellende bezuiniging op de kosten van arbeidsparticipatie van (grote en kleine geldstroom) bij alle fitheidsscores bovenop de maatregelen 7 en 8.	3	€ 200.000
Aangepast of toegevoegd				€ 300.000
12	Enveloppe Wsw	Omdat garantiebanen minder intensieve begeleiding vragen dan de Wsw, kan Ferm Werk uitwerken aan hoe de besparingen hiervan tot (taakstellend) € 150.000 (-8%) komen. Taskforce stelde voor deze maatregel € 300.000,- voor.	3	€ 150.000
19	Enveloppe Minimabeleid	Taakstelling om de uitgaven aan minimabeleid te verminderen, bijvoorbeeld door besparingen	3	€ 150.000

		rond de collectieve zorgverzekering en/of de tegemoetkoming meerkosten zorg.		
Niet overgenomen				€ 140.000
1b	Uitbreiding besteedbaar budget	Declaratieregeling voor welzijnsactiviteiten aan volwassenen helemaal stopzetten. De besparing komt bovenop die van maatregel 1.	4	€ 140.000

1.4 Op dit moment niet van toepassing (taskforce onderwijshuisvesting)

1.5 Sportaccommodaties

#	Maatregel	Beschrijving	Haalbaar	€ in 2024
Totaal gekozen maatregelen				€ 294.000
Overgenomen				€ 94.000
2	Afstoten gymzaal Noord	Afstoten gymzaal en uitplaatsen gebruikers naar sporthal De Kroon per schooljaar 2022/2023.	1	€ 35.000
3	Verhogen tarieven binnensport 15%	Tarieven beter laten aansluiten bij tarieven regio per 1 januari 2022.	2	€ 42.000
4	Verhogen tarieven buitensport 5%	Gebruikers mee laten betalen aan toenemende kostprijs.	3	€ 17.000
Haalbaar in 2025				
Aangepast of toegevoegd				€ 200.000
1	Taakstelling zwembaden en sporthallen	Nu geen sluiting van zwembad H2O in Harmelen, maar onderzoek naar vorming sportbedrijf met taakstellende besparing.	3	€ 200.000 (in 2025)

1.6 Parkeren

#	Maatregel	Beschrijving	Haalbaar	€ in 2024
Totaal gekozen maatregelen				€ 265.000
Overgenomen				€ 265.000
1	Beperking lasten parkeren	Technisch doorlichten parkeerbegroting, waardoor efficiëntere uitvoering mogelijk is.	1	€ 142.000
2	Ruimte verhogen tarieven door toerekenen vermeden kapitaallasten	Door toerekening van kapitaallasten parkeergarage Castellum aan de parkeerbegroting komt ruimte om binnen het uitgangspunt van kostendekkende tarieven de parkeeropbrengsten te verhogen.	1	€ 123.000

1.7 Milieu

#	Maatregel	Beschrijving	Haalbaar	€ in 2024
Totaal gekozen maatregelen				€ 527.000
Overgenomen				€ 82.000
1	Minder afname NME ODRU	De inzet van NME (Natuur- en Milieueducatie bij ODRU verminderen met 291 uur.	1	€ 27.000
2	Gebiedsgericht grondwaterbeheer	Bedrag voor gebiedsgericht grondwaterbeheer structureel verlagen van € 80.000 naar € 40.000.	1	€ 40.000
4	Stoppen activiteiten "Nee tegen gas"	Stoppen met activiteiten Nee tegen gas/oliewinning.	2	€ 15.000
Aangepast of toegevoegd				€ 445.000
5	Bijsturing ten laste van extra rijksvergoeding proceskosten Klimaatakkoord	Activiteiten rond Klimaatakkoord vanaf 2022 betalen uit extra Rijksgelden op basis van afspraken in Klimaatakkoord. Als afspraken niet leiden tot proceskostenvergoeding, beperken inzet (bijv. met minder subsidies, communicatiebudget, proceskosten verduurzaming vastgoed, etc.).	1	€ 445.000
Niet overgenomen				€ 182.000
1b	Stoppen afname NME ODRU	Stoppen afname NME bij de ODRU.	4	€ 112.000
3	Stoppen verduurzaming bedrijventerreinen	Stoppen met stimuleren verduurzaming van bedrijventerreinen, anders dan wettelijk verplicht, (0,5 fte + werkbudget).	4	€ 70.000

1.8 OZB en Leges

#	Maatregel	Beschrijving	Haalbaar	€ in 2024
Totaal gekozen maatregelen				€ 3.048.000
Aangepast of toegevoegd				€ 3.048.000
1	Verhogen OZB woning eigenaar 8%	Verhogen OZB voor woningen in het jaar 2021 met 8%	2	€ 611.000
1b	Verhogen OZB woning eigenaar met 3x5%	Verhogen OZB voor woningen in de jaren 2022-2014 met respectievelijk 5%, 5% en 5%	3	€ 1.301.000
2	Verhogen OZB niet-woning eigenaar 8%	Verhogen OZB voor niet-woning eigenaren in het jaar 2021 met 8%	2	€ 226.000
2b	Verhogen OZB niet-woning eigenaar met 3x5%	Verhogen OZB voor niet-woning eigenaren in de jaren 2022-2014 met respectievelijk 5%, 5% en 5%	2	€ 480.000
3	Verhogen OZB niet-woningen gebruiker 8%	Verhogen OZB voor niet-woning gebruikers in het jaar 2021 met 8%	2	€ 138.000
3b	Verhogen OZB niet-woningen gebruiker 3x5%	Verhogen OZB voor niet-woning gebruikers in de jaren 2022-2014 met respectievelijk 5%, 5% en 5%	3	€ 293.000
Niet overgenomen				€ 125.000
4	Schrappen vrijstelling	Schrappen van de mogelijkheid om partijen vrij te stellen van leges voor bepaalde vergunningen.	4	€ 25.000
5	APV cluster naar 100% kostendekkendheid	Hogere leges voor vergunningen vragen door 100% van de kosten voor de benodigde capaciteit voor deze vergunningen door te berekenen aan aanvragers.	4	€ 100.000

	Per taskforce			
Taskforce	2021	2022	2023	2024
1 IBOR	€ 510.000	€ 1.058.000	€ 1.066.000	€ 1.418.000
2 Jeugd en WMO	€ 562.000	€ 1.076.000	€ 1.146.000	€ 1.146.000
3 Werk en Inkomen	€ 500.000	€ 574.000	€ 674.000	€ 1.074.000
5 Sportaccommodaties	€ -	€ 94.000	€ 94.000	€ 94.000
6 Parkeren	€ 265.000	€ 265.000	€ 265.000	€ 265.000
7 Milieu	€ 55.000	€ 527.000	€ 527.000	€ 527.000
8 OZB en Leges	€ 975.000	€ 1.633.000	€ 2.324.000	€ 3.050.000
Totaal	€ 2.867.000	€ 5.227.000	€ 6.096.000	€ 7.574.000

#	Maatregel	Voorstel	Investering	2021	2022	2023	2024	Score	Beschrijving
1	Ijken van VAT-kosten	Ja	€ -550.000	€ -	€ 30.000	€ 60.000	€ 90.000	2	Overheadkosten voor Voorbereiding, Advies en Toezicht verlagen naar 20%. Er is dan bijvoorbeeld minder budget voor engineering, projectmanagement en communicatie.
2	Kostendekkend afmeervoorzieningen	Ja	€ -12.000	€ -	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	2	Gebruikers zullen meer moeten betalen voor afmeervoorzieningen. Het beheer hiervan is op dit moment niet kostendekkend.
3	Optimaliseren brugbedieningstijden	Ja	€ -	€ -	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	2	Brugbedieningstijden beperken of optimaliseren. Deze maatregel raakt het dossier verkeer in de binnenstad.
4	Opnieuw introduceren "klompen"	Ja	€ -	€ -	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	2	Bruggelden innen door middel van 'klompen' waarin voorbij varende schepen hun bruggeld betalen.
5	Extensiveren grasonderhoud	Ja	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 10.000	2	Minder intensief grasonderhoud. Dit kan de openbare ruimte minder toegankelijk maken, maar kan wel positieve gevolgen hebben voor de biodiversiteit.
6	Omvormen van 30% beplantingsareaal	Ja	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 25.000	2	Omvormen van 30% van het beplantingsareaal naar lang gras. Dit heeft gevolgen voor de biodiversiteit.
7	Omvormen van 10% kort grasareaal	Ja	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 20.000	2	Verandering groenareaal heeft impact op beeld. Veiligheid gaat daarbij boven cultuurhistorie, recreatie, wensen bewoners, etc.
8	Marktconformiteit bomenonderhoud	Ja	€ -	€ -	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	3	Analyse geeft aan dat het bomenonderhoud goedkoper kan. Bedrag wordt ingevuld op basis van een nadere kostenanalyse naar de eigen dienst en een marktconsultatie.
9	Kostendekkend markt/evenementeninstal.	Ja	€ -	€ -	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	2	Het beheer van deze installaties is nu niet kostendekkend gemaakt. Gevolgen zijn hogere lasten voor de gebruikers van deze installaties.
10	Marktconformiteit elementenonderhoud	Ja	€ -	€ -	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	3	Analyse geeft aan dat het elementenonderhoud goedkoper kan. Bedrag wordt ingevuld met nadere kostenanalyse naar de eigen dienst en marktconsultatie.
11	Marktconformiteit veegwerkzaamheden	nee	€ -	€ -	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	3	Analyse geeft aan dat veegwerkzaamheden goedkoper kunnen. Bedrag wordt ingevuld met nadere kostenanalyse naar de eigen dienst en marktconsultatie.
12	Van inhuur naar vast	Ja	€ -	€ -	€ 15.000	€ 30.000	€ 45.000	1	Aanvullend op bestuursopdracht kan 3 FTE extra personeel vast worden aangenomen ten koste van inhuur. Personeel op basis van inhuur is duurder dan vast personeel.
13	Versnelde afvloeiing personeel	Ja	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 150.000	2	Met het stimuleren van loopbaanontwikkeling en doorstroom van personeel ontstaat ruimte om nieuw gekwalificeerd personeel aan te nemen. Ook kan toegenomen efficiëntie leiden tot een besparing.
14	Werkzaamheden verminderen/bijstellen	Ja	€ -	€ 70.000	€ 70.000	€ -	€ 70.000	2	Met aannemers worden afspraken gemaakt om de kosten van het GTG contract structureel te verlagen.
15	Kostendekkende exploitatie begraven	nee	€ -	€ -	€ 9.000	€ 32.000	€ 54.000	2	In het nieuwe beleidsplan wordt gestreefd naar een kostendekkende exploitatie van begraven en asbestemmingen. Begraven wordt hiermee duurder.
16	Meer toerekenen aan rioolrecht	Ja	€ -	€ 440.000	€ 508.000	€ 508.000	€ 508.000	2	Een groter deel van de kosten voor reconstructies van wegen en de BTW over de reconstructiekosten kunnen in de rioolheffing worden meegenomen. Met deze maatregel zal de rioolheffing stijgen.
17	Baggeren volledig toerekenen aan rioolrecht	Ja	€ -	€ -	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	2	De kosten van baggerwerkzaamheden toerekenen aan het rioolrecht. Dit gaat naar 100%, waarmee de rioolheffing met ordegrootte 10% stijgt.
18	Meer toerekenen aan rioolrecht of afvalstoffenheffing	nee	€ -	€ -	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	2	Het is niet ongebruikelijk is om 25-60% van de kosten van straatreining toe te rekenen aan het rioolrecht. Bij gemeente Woerden is dit 35%.
19	Kapitaalruimte ten goede van exploitatie	Ja	€ -	€ -	€ -	€ 33.000	€ 65.000	2	Het stijgende budget voor IBOR meer inzetten voor onderhoud (exploitatiekosten) en minder voor investeringen in vervanging (kapitaallasten).
20	Budgetgestuurd beheer	Nee	€ -	pm	pm	pm	pm	4	Taakstellend wordt budget voor onderhoud openbare ruimte verlaagd. Het gevel-tot-gevel-contract wordt opgezegd en de gemeente neemt zelf meer werknemers in dienst
Totaal			€ -562.000	€ 510.000	€ 1.058.000	€ 1.066.000	€ 1.418.000		

#	Maatregel	Voorstel	Investering	2021	2022	2023	2024	Score	Beschrijving
1	Sociaal werken in de wijk	Nee		€ 200.000	€ -	€ -	€ -	4	Niet investeren in doorontwikkeling locaties, incidentele besparing.
1b	Sociaal werken in de wijk (uitgebreid)	Nee		€ 360.000	€ 515.000	€ 515.000	€ 515.000	4	Stopzetten sociaal werken in de wijk. Niet investeren in doorontwikkeling locaties (incidentele besparing) en minder beleidscapaciteit
2	Incidentele subsidies Wmo	Ja		€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	1	Afschaffen projectbudget incidentele Wmo-subsidies. Geen incidentele Wmo-subsidies meer mogelijk.
3	Incidentele subsidies Jeugd (projectbudget)	Ja		€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	1	Afschaffen projectbudget onderwijsachterstanden. Geen incidentele projectsubsidies meer mogelijk.
4	Subsidie dorps- en wijkplatforms	Nee		€ 55.000	€ 71.000	€ 71.000	€ 71.000	4	Afschaffen subsidie dorps- en wijkplatforms en minder beleidscapaciteit als gevolg van zoekrichting.
5	Inwonersinitiatievenbudget	Nee		€ 68.000	€ 68.000	€ 68.000	€ 68.000	4	Doorvoeren genomen besluit afschaffing budget en minder beleidscapaciteit (feitelijk: terugdraaien besluit bij de begroting 2020)
6	Kleine structurele subsidies Jeugd (website CJG)	Ja		€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000	1	Stopzetten CJG website.
7	Kleine structurele subsidies Wmo	Nee		€ -	€ 236.000	€ 236.000	€ 236.000	4	Totale korting van 30% op het subsidiebudget (excl. subsidies vervoer en AMW - relatie nr. 11 en 22) en minder beleidscapaciteit als gevolg zoekrichting.
8	Grote structurele subsidies >250k	Nee		€ -	€ 236.000	€ 236.000	€ 236.000	4	Totale korting van 30% op het subsidiebudget (excl. subsidies vervoer en AMW - relatie nr. 11 en 22) en minder beleidscapaciteit als gevolg zoekrichting.
9	Jongerenwerk	Nee		€ 35.000	€ 135.000	€ 135.000	€ 135.000	4	Terugbrengen inzet jongerenwerk naar niveau van 2017 en minder beleidscapaciteit als gevolg zoekrichting.
10	Onafhankelijke clientondersteuning	Ja		€ -	€ -	€ -	€ -	1	Stoppen extra dienstverlening als koplopergemeente. Terug naar niveau 2018 (geen besparing - voortkomt extra uitgaven).
11	Regiotaxi-voorliggend	Ja	€ -25.000	€ 75.000	€ 190.000	€ 190.000	€ 190.000	1	Pilot (gedeeltelijk) vervangen regiotaxi door voorliggend aanbod. Richting 2022 evaluatie en evt. uitbreiding.
12	Mantelzorgwaardering	Ja		€ -	€ 59.000	€ 59.000	€ 59.000	2	Stopzetten individuele mantelzorgwaardering, minder beleidscapaciteit als gevolg van zoekrichting (- € 109.000) en in plaats daarvan inzet op logeerhotel (+€ 50.000)
13	Verordening Wmo wettelijk minimum	Ja	€ -10.000	€ 115.000	€ 235.000	€ 235.000	€ 235.000	2	naar 85% (80% voor sociaal netwerk). Daarnaast versoberen indicaties hulp bij
13b	Verordening Wmo wettelijk minimum	Ja		€ 35.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	3	Zorg in Natura tarief naar 75%. Besparing komt bovenop die van maatregel 13.
14	Verordening Jeugd wettelijk minimum	Ja		€ 50.000	€ 83.000	€ 83.000	€ 83.000	2	Pgb tarieven omlaag voor inwoners met PGB voor professionele zorg van 100% ZIN tarief naar 85%.
14b	Verordening Jeugd wettelijk minimum	Ja		€ 20.000	€ 57.000	€ 57.000	€ 57.000	3	Zorg in Natura tarief naar 75%. Besparing komt bovenop die van maatregel 14.
16	FermWijzer	Ja		€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	2	Stoppen met FermWijzer (betreft uitvoeringskosten Woerden Wijzer).
17	WoerdenWijzer begeleiding invoeren	Ja	€ -30.000	€ -	€ 170.000	€ 240.000	€ 240.000	1	Bieden (kortdurende) begeleiding door WoerdenWijzer.
17a	kosten WoerdenWijzer	ja			€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	1	
18	315 berichten	Ja		€ 50.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	1	Sturen op "start zorg"- berichten via externe verwijzers. Inzet op kortere en minder intensieve jeugdzorgtrajecten.
18a	kosten 315 berichten	ja			€ -65.000	€ -65.000	€ -65.000	1	
20	Capaciteit inkoopbureau Utrecht West	Ja		€ -	€ -	€ -	€ -	1	Opvangen toename kosten i.o.m. regiogemeenten (geen besparing - voortkomt extra uitgaven).
21	Inwonercloud	Ja		€ 108.000	€ 108.000	€ 108.000	€ 108.000	1	Niet invoeren inwonercloud.
Totaal			€ -65.000	€ 562.000	€ 1.076.000	€ 1.146.000	€ 1.146.000		

#	Maatregel	Voorstel	Investering	2021	2022	2023	2024	Score	Beschrijving
1	Declaratieregeling: besteedbaar budget	Ja	€ -	€ 34.000	€ 34.000	€ 34.000	€ 34.000	2	Inwoners met een laag kunnen aanspraak maken op de declaratieregeling voor o.a. schoolgeld en abonnementen. Het maximale budget p.p. wordt teruggebracht van € 210 naar € 150 p.p.
1b	Declaratieregeling: besteedbaar budget	Nee	€ -	€ 140.000	€ 140.000	€ 140.000	€ 140.000	4	Declaratieregeling voor welzijnsactiviteiten aan volwassenen helemaal stopzetten. De besparing komt bovenop die van maatregel 1.
2	Declaratieregeling: onderuitnutting	Ja	€ -	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	1	Minimale inzet op armoedebestrijding kinderen. De minimale inzet op armoedebestrijding levert dit bedrag op.
3	Samen Vooruit, gekanteld armoedebeleid	Ja	€ -	€ 8.000				1	Omzetten project en implementeren in casemanagement, dit betreft een overgang die al in gang was gezet.
4	Onderuitnutting armoede en minimabeleid	Ja	€ -	€ 42.000	€ 42.000	€ 42.000	€ 42.000	1	Minimale inzet op Armoede- en minimabeleid. De minimale inzet op armoedebestrijding levert dit bedrag op. Bij een stijging van kosten is er geen reserve.
5	Meerjarenprognose afbouw SW	Ja	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	1	Geen impact, dit is de wettelijke afbouw. Vraagt wel een termijnplan.
6	SW dagbesteding Ferm Werk-Reinaerde herindicatie	Ja	€ -	€ -	€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000	2	Uitstroom mogelijk via herindicatie en pensionering. Inwoners worden geherindiceerd op het moment dat dat mogelijk is. De verwachting is dat een deel een bijstandsuitkering gaat krijgen.
7	Arbeidsparticipatie versoberen cf reële uitgaven	Ja	€ -	€ 153.000	€ 153.000	€ 153.000	€ 153.000	1	Versoberen budget conform reële uitgaven. Daarbij rekening houdend dat een deel van het budget ook wordt meegenomen naar Woerden Wijzer om dit daar in te zetten. Dit is aframing van de kosten.
8	Inwoners werkfitscore C en D wettelijk minimum	Ja	€ -90.000	€ 175.000	€ 175.000	€ 175.000	€ 175.000	2	Inwoners met multiproblematiek en een grote afstand tot betaald werk worden minimaal ondersteund door Ferm Werk. Het is een Ferm Wijzer light.
9	Ambtelijke capaciteit voor Ferm Wijzer	Ja	€ -	€ 8.000				2	Niet verlengen van het project Ferm Wijzer. Verlenging was nog niet ingeboekt, maar het voorkomt meerkosten (ambtelijke capaciteit). Activering wordt versoberd, meer initiatief bij inwoners.
10	Basis Arbeidsmarkt	Ja	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	1	Project <i>basis arbeidsmarkt</i> is gericht op inwoners aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Stopzetten project levert nu nog geen besparing op, maar voorkomt kosten in de toekomst.
11	Versobering dienstverlening divers	Ja	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	1	Effectiever inzetten van re-integratieconsulenten gericht op de doelgroep waarbij de ondersteuning leidt tot meer uitstroom. De potentiële bezuiniging is meegenomen bij maatregel 8.
12	Envelope Arbeidsparticipatie	Ja	€ -	€ -	€ -	€ 50.000	€ 200.000	3	Dit is een taakstellende bezuiniging op de kosten van arbeidsparticipatie van (grote en kleine geldstroom) bij alle fitheidsscores bovenop de maatregelen 7 en 8.
13	Envelope Wsw	Ja	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 150.000	3	Omdat garantiebannen minder intensieve begeleiding vragen dan de Wsw, kan Ferm Werk uitwerken aan hoe de besparingen hiervan tot (taakstellend) € 150.000 (-8%) komen.
19	Envelope Minimabeleid	Ja	€ -	€ -	€ -	€ 50.000	€ 150.000	3	Taakstelling om de uitgaven aan minimabeleid te verminderen, bijvoorbeeld door besparingen rond de collectieve zorgverzekering en/of de tegemoetkoming meerkosten zorg.
Totaal			€ -90.000	€ 500.000	€ 574.000	€ 674.000	€ 1.074.000		

#	Maatregel	Voorstel	Investing	2021	2022	2023	2024	2025	Score	Beschrijving
1	Taakstelling vorming sportbedrijf (o.a.zwembaden	Ja	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 200.000	3	Nu geen sluiting van zwembad H2O in Harmelen, maar onderzoek naar vorming sportbedrijf met taakstellende besparing.
2	Afstoten gymzaal Noord	Ja	€ -	€ -	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000		1	Afstoten gymzaal en uitplaatsen gebruikers naar sporthal De Kroon per schooljaar 2022/2023.
3	Verhogen tarieven binnensport 15%	Ja	€ -	€ -	€ 42.000	€ 42.000	€ 42.000		2	Tarieven beter laten aansluiten bij tarieven regio per 1 januari 2022.
4	Verhogen tarieven buitensport 5%	Ja	€ -	€ -	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000		3	Gebruikers mee laten betalen aan toenemende kostprijs.
Totaal			€ -	€ -	€ 94.000	€ 94.000	€ 94.000	€ 200.000		

#	Maatregel	Voorstel	Investering	2021	2022	2023	2024	Score	Beschrijving
1.	Beperking lasten parkeren	Ja	€ -	€ 142.000	€ 142.000	€ 142.000	€ 142.000	1	Technisch doorlichten parkeerbegroting, waardoor efficiëntere uitvoering mogelijk is.
2.	Ruimte verhogen tarieven door toereken vermeden KL	Ja	€ -	€ 123.000	€ 123.000	€ 123.000	€ 123.000	1	Door toerekening van kapitaallasten parkeergarage Castellum aan de parkeerbegroting komt ruimte om binnen het uitgangspunt van kostendeckende tarieven de parkeeropbrengsten te verhogen.
Totaal			€ -	€ 265.000	€ 265.000	€ 265.000	€ 265.000		

#	Maatregel	Voorstel	Investering	2021	2022	2023	2024	Score	Beschrijving
1	Minder afname NME ODRU	Ja		€ 20.000	€ 27.000	€ 27.000	€ 27.000	1	De inzet van NME (Natuur- en Milieueducatie bij ODRU verminderen met 291 uur.
1b	Stoppen afname NME ODRU	Nee	€ -295.000	€ -	€ 112.000	€ 112.000	€ 112.000	4	Stoppen afname NME bij de ODRU.
2	Gebiedsgericht grondwaterbeheer	Ja		€ 20.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	1	Bedrag voor gebiedsgericht grondwaterbeheer structureel verlagen van € 80.000 naar € 40.000.
3	Stoppen verduurzaming bedrijventerreinen	Nee		€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	4	Stoppen met stimuleren verduurzaming van bedrijventerreinen, anders dan wettelijk verplicht, (0,5 fte + werkbudget).
4	Stoppen activiteiten "Nee tegen gas"	Ja		€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	2	Stoppen met activiteiten Nee tegen gas/oliewinning.
5	Bijsturing t.l.v.extra rijksvergoeding proceskosten Klimaatakk	Ja			€ 445.000	€ 445.000	€ 445.000	1	Activiteiten rond Klimaatakkkoord vanaf 2022 betalen uit extra Rijksgelden, of ander beperken inzet (bijv. met minder subsidies, communicatiebudget, proceskosten verduurzaming vastgoed, etc.).
Totaal			€ -	€ 55.000	€ 527.000	€ 527.000	€ 527.000		

#	Maatregel	Voorstel	Investering	2021	2022	2023	2024	Score	Beschrijving
1	Verhogen OZB woning eigenaar 8%	Ja	€ -	€ 611.000	€ 611.000	€ 611.000	€ 611.000	2	Verhogen OZB voor woningen in het jaar 2021 met 8%
1b	Verhogen OZB woning eigenaar met 3x 5%	Ja	€ -	€ -	€ 412.000	€ 845.000	€ 1.300.000	3	Verhogen OZB voor woningen in de jaren 2022-2014 met respectievelijk 5%, 5% en 5%
2	Verhogen OZB niet-woning eigenaar 8%	Ja	€ -	€ 226.000	€ 226.000	€ 226.000	€ 226.000	2	Verhogen OZB voor niet-woning eigenaren in het jaar 2021 met 8%
2b	Verhogen OZB niet-woning eigenaar met 3x 5%	Ja	€ -	€ -	€ 153.000	€ 313.000	€ 481.000	2	Verhogen OZB voor niet-woning eigenaren in de jaren 2022-2014 met respectievelijk 5%, 5% en 5%
3	Verhogen OZB niet-woningen gebruiker 8%	Ja	€ -	€ 138.000	€ 138.000	€ 138.000	€ 138.000	2	Verhogen OZB voor niet-woning gebruikers in het jaar 2021 met 8%
3b	Verhogen OZB niet-woningen gebruiker met 3x 5%	Ja	€ -	€ -	€ 93.000	€ 191.000	€ 294.000	3	Verhogen OZB voor niet-woning gebruikers in de jaren 2022-2014 met respectievelijk 5%, 5% en 5%
4	Schrappen vrijstelling	Nee	€ -	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	4	Schrappen van de mogelijkheid om partijen vrij te stellen van leges voor bepaalde vergunningen.
5	APV cluster naar 100% kostendekkendheid	Nee	€ -	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	4	Hogere leges vragen door 100% van de capaciteit voor deze vergunningen door te berekenen aan aanvragers.
Totaal			€ -	€ 975.000	€ 1.633.000	€ 2.324.000	€ 3.050.000		

Strategische investeringsplanning

1. Doel van het overzicht

Er zijn veel ontwikkelingen in Woerden rondom bijvoorbeeld woningbouw en bedrijventerreinen. Het grote tekort aan woningen vraagt om versnelde woningbouw en lokale bedrijven hebben ruimte nodig om te kunnen groeien. Om dat mogelijk te maken is het nodig om te investeren in verkeersinfrastructuur, want gemeente Woerden raakt steeds meer verstopt. We zullen daarom moeten investeren. Op dit moment al, om de huidige verkeersproblemen aan te pakken. En in de toekomst om de groei van Woerden verder mogelijk te kunnen maken. Dat kunnen we niet alleen, daarvoor hebben we andere overheden nodig én we zullen ontwikkelaars aan deze bovenwijkse voorzieningen laten bijdragen.

We hebben als college een inventarisatie gemaakt van alle zaken waarvan we voorzien dat ze kunnen gaan spelen, met een termijn van 2040 in ons achterhoofd. We hebben hierin overzicht gebracht, om te bezien waar we in moeten investeren en met welke agenda we de andere overheden moeten benaderen om mee te investeren. Voor onszelf is deze inventarisatie ook van belang om te kijken welke investeringen op termijn als bovenwijks zijn aan te merken. Voor dergelijke investeringen rekent de gemeente een bijdrage aan ontwikkelaars. Deze afwegingen worden meegenomen in omgevingsvisie en aangeboden ter besluitvorming medio 2021.

2. Eerste versie, groeimodel

Er is tot 2040 behoefte aan grote investeringen in onze gemeente. Die investeringen belopen tientallen miljoenen. Welke dat zijn, leest u in het totaaloverzicht.

De toekomst, zeker tot 2040, laat zich niet geheel voorspellen. Denk aan ontwikkelingen als deelautogebruik, toename van fietsverkeer, vragen rond duurzaamheid en bijvoorbeeld de behoefte aan kantoorruimte die zich nog heel verschillend kunnen ontwikkelen. Zo kunnen de ontwikkelingen rond thuiswerken (mede als gevolg van de coronacrisis) een grote verandering betekenen.

Deze investeringsplanning is daarom in ontwikkeling. Deze bevat plannen die al zeer uitgewerkt zijn én investeringsvragen die op langere termijn gaan spelen. Voor de laatste categorie laten de kosten zich vanzelfsprekend minder goed inschatten. Deze zijn opgenomen met een brede bandbreedte. Ons belangrijkste doel is om ze (ook voor uw raad) zichtbaar te maken.

Het is onze bedoeling om dit overzicht jaarlijks door uw raad te laten vaststellen bij de voorjaarsnota, zodat het als algemeen kader kan dienen voor de investeringsbeslissingen op langere termijn. Bij de begroting stellen we dan elk jaar een integraal Investeringsplan vast, waarin alle vervangingsinvesteringen en nieuwe investeringen zijn opgenomen. Vanzelfsprekend moet dit investeringsplan in samenhang worden gezien met de grondexploitaties. Die samenhang met het Meerjarenperspectief Grondexploitaties zal zichtbaar worden gemaakt.

3. Prioriteiten voor de periode tot 2030

We gebruiken deze planning ook om te prioriteren. De middelen zijn beperkt. Met de strategische heroriëntatie is het gelukt om voor de periode tot 2030 een bedrag voor nieuwe investeringen vrij te maken van € 15 miljoen. Dat is ook hard nodig om de uitdagingen waar Woerden nu voor staat te kunnen accommoderen. En het is niet genoeg. Voor veel investeringen constateren we dat er op dit moment geen middelen beschikbaar zijn. Een groot deel daarvan schuift op naar de periode na 2025.

De noodzakelijke investeringen vallen op het gebied van infrastructuur. De Brug Woerden West, de knelpunten Oost en West en de fietsinfrastructuur (de brug Harmelerwaard is reeds opgenomen in de begroting, dus komt niet in dit overzicht voor). Dit zijn noodzakelijke investeringen om ervoor te zorgen dat woningbouw en groei van het bedrijfsleven in de toekomst nog mogelijk zijn in onze gemeente. Woningbouw levert immers extra verkeersstromen op en zonder deze investeringen loopt Woerden risico op een verkeersinfarct. Gegeven de zeer moeizame situatie op de huizenmarkt en de achterblijvende woningbouw, is het onverantwoord om Woerden niet verder te ontwikkelen. Voor de discussie rond de schuifruimte van bedrijventerreinen geldt natuurlijk hetzelfde. Daarom zijn deze investeringen noodzakelijk.

3.1 veel maatregelen al voorzien en gedekt

Dit overzicht gaat over nieuwe investeringen die nog tot uitvoering moeten komen. Het gaat niet over reguliere (vervangings)investeringen die al eerder voorzien zijn en ook al in de begroting zijn opgenomen. Daarvan wordt, bijvoorbeeld bij IBOR, op een latere moment bepaald wat er met het beschikbare budget mogelijk is. Voor onderwijshuisvesting volgt later nog een uitwerking van de taskforce. De reguliere investeringen in het kader van de bedrijfsvoering van de gemeente (zoals bijvoorbeeld ICT, wagenpark et cetera) blijven daarom in dit overzicht ook buiten beschouwing. Het geheel aan investeringen komt terug bij het investeringsplan dat bij de begroting zal worden vastgesteld.

Van deze nieuwe investeringen is een groot gedeelte al voorzien en in de begroting opgenomen. Het gaat hierbij over de plannen voor woningbouw en bedrijventerreinen (grotendeels kostenverhaal), noodzakelijke investeringen (voor bijvoorbeeld fietsinfrastructuur en de brug Woerden West en de brug Harmelerwaard). Verder behoort een aantal van de nieuwe ontwikkelingen gedekt te worden uit lopende of nieuw op te starten grondexploitaties.

3.2 Gecreëerde ruimte gebruiken voor noodzakelijke investeringen:

We zetten als college in op infrastructuur. Met de Brug Woerden West wordt een belangrijke impuls gegeven aan de bereikbaarheid van Woerden West. Het college wil echter ook werk maken van Woerden Oost.

Extra investering	Planning	Investering gemeente	Bijdragen derden	Kapitaallasten
Brug Woerden West				
Extra investering t.b.v. voorkeursvariant	t/m 2029	8,865 mln	3,6 mln	447.693
Meerjarenverkeersplan: randwegen				
Oostelijke randweg: voorbereiding / lobby	2021-2022	1 mln		45.000
Fietsinfrastructuur				
Uitvoering snelfietsroute	2022-2023	1,398 mln	1 – 2,5 mln	83.922
Snelfietspad Cattenbr.tunnel - Veldwijk	2023	0,335 mln	0,623 mln	18.447
Snelfietspad buiten Snel en Polanen	2020-2021	2 mln	1 – 2,5 mln	106.666
Vorbereiding Snellerbrugcircuit	2021-2022	0,5 mln	0,25 – 1 mln	35.000
Totaal		14,099 mln		736.758
Rendabele maatschappelijke investeringen				
Politiebureau naast gemeentehuis		7,8 mln		0

De verkeerscongestie rond het centrum en de oostelijke wegen laten de noodzaak van dit (regionale) probleem zien. We willen onderbouwd andere overheden wijzen op de gedeelde verantwoordelijkheid om onze stad bereikbaar te houden. Lobby op regionale, provinciale en landelijke tafels is van belang om de benodigde financiële middelen naar Woerden te halen voor de aanleg van een Oostelijke randwegenstructuur. In combinatie met een snelfietsroute naar Utrecht gelooft het college met deze investeringen Woerden in de toekomst bereikbaar te houden.

3.3 Voor overige prioriteiten: lobby

De door het college gekozen investeringen zijn nodig in relatie tot de groei van Woerden. Maar het investeringsoverzicht maakt ook duidelijk dat lang niet alle noodzakelijke investeringen ook binnen de gecreëerde ruimte kunnen worden gerealiseerd. Daarvoor ontbreekt het ons aan de financiële ruimte. Als we dus meewerken aan regionale opgaves zullen andere overheden moeten helpen met investeren, anders kunnen we ze niet realiseren en daarmee de opgave voor woningbouw en bedrijventerreinen niet op gang houden.

We trekken wel geld uit om ervoor te zorgen dat we het gesprek daarover goed onderbouwd kunnen voeren. Daarom ook geld uittrekken om de oostelijke ontsluiting van Woerden voor te bereiden. Voor financiering door derden moeten we het nut en de noodzaak aantonen en daarvoor moeten we concrete plannen beschikbaar hebben. Datzelfde geldt bijvoorbeeld voor het stationsgebied en Nieuw-Middelland.

4. Pijnlijke keuzes: sommige investeringen kunnen we niet doen, tenzij er ruimte ontstaat

Het overzicht laat zien dat veel noodzakelijke investeringen nu niet kunnen worden uitgevoerd. Zo wordt er nu niet extra geïnvesteerd in de binnenstad van Woerden of het cultuurhistorische erfgoed van de gemeente. Ook worden toekomstige gebiedsontwikkelingen afhankelijk van bijdragen van derden overheden. Woerden kan dit niet alleen. Naast de keuze van het college om in te zetten op bereikbaarheid laat het overzicht nog meer investeringen zien op het gebied van infrastructuur. Ook hier wordt de aansluiting met regionale of provinciale doelstellingen gezocht. De afwegingen rond de benodigde infrastructuur in relatie met andere ruimtelijke functies zal worden meegewogen bij het maken van omgevingsvisie in 2021.

5. Rendabele maatschappelijke investeringen

Het college doet ook een voorstel om ruimte te maken voor investeringen die voor de gemeente kostenneutraal zijn of rendement opleveren en die maatschappelijk toegevoegde waarde hebben. Deze investeringen drukken weliswaar op de schuldquote, maar omdat deze rendement opleveren, maken we deze in een afzonderlijke rubriek in de schuldquote zichtbaar. Concreet gaat het nu om het voorstel om een politiebureau te realiseren naast het gemeentehuis.

6. Tot slot

Investeringen, zoals we hier hebben omschreven, hebben betrekking op uitgaven die we op de balans activeren en die we gedurende een aantal jaren afschrijven.

In het dagelijks spraakgebruik gebruiken we het woord ‘investeren’ ook om aan te geven dat de kost soms voor de baat uitgaat. Dat gaat bijvoorbeeld over de inzet die we plegen op het sociaal domein en in onze eigen organisatie. We hebben de bestuursopdracht uitgezet, waarbij we de organisatie de mogelijkheid geven om met de inzet van middelen in de eerste jaren een besparing te realiseren op een iets langere termijn. Dit type investeringen laten we in dit overzicht buiten beschouwing. Maar ze worden wel degelijk gedaan.

Ja / Nee	Naam van opgave	Korte omschrijving	Indicatieve Planning	DEKKING				
				Grex / Kosten-verhaal	Subsidies / bijdragen derden	Gedekt uit exploitatie	Nieuwe investering t.l.v. exploitatie	Kapitaal- en onderhouds-lasten
	INFRASTRUCTURELE WERKEN							
In begroting	Brug Woerden-West	Basisraming	2022-2023			12.000.000		
Ja	Brug Woerden-West	Variant Rembrandtbrug - laag	t/m 2029		3.600.000		8.865.000	447.693
Nee	MVP: Verkeersknelpunten	Uitwerking n.a.v. verkeersvisie			PM		> 10 mln	
Nee	MVP: Verkeersknelpunten	Meerjarenverkeersplan 2021	2021					275.000
Nee	MVP: Randwegen	Westelijke randweg					> 10 mln	
Nee	MVP: Randwegen	Noordelijke randweg					> 10 mln	
Nee	MVP: Randwegen	Zuidelijke randweg en geluidswal A12			> 10 mln		1 - 2,5 mln	
Nee	MVP: Randwegen	Oostelijke Randweg (relatie U10)			> 10 mln		> 10 mln	
Ja	MVP: Randwegen	Oostelijke Randweg (lobby en	2021-2022				1.000.000	45.000
In begroting	Fietsinfrastructuur	Fietstunnel Steinhagenseweg	2021-2022		1 - 2,5 mln	1.950.000	0	
Nee	Fietsinfrastructuur	Voorbereiding Snelfietsroute	2021					100.000
Ja	Fietsinfrastructuur	Uitvoering snelfietsroute	2022-2023		1 - 2,5 mln		1.398.700	83.922
Gedekt	Fietsinfrastructuur	Snelfietspad Station - Cattenbroekertunnel	2022	335.200	622.500	0	0	0
Ja	Fietsinfrastructuur	Snelfietspad Cattenbr. tunnel - Veldwijk	2023		622.500		335.200	18.477
Ja	Fietsinfrastructuur	Snelfietspad buiten Snel en Polanen	2020/2021		1 - 2,5 mln		2.000.000	106.666
Ja	Fietsinfrastructuur	Voorbereiding Snellerbrugcircuit	2021-2022		0,25 - 1 mln		500.000	35.000
In begroting	Brug Harmelerwaard	Ontsluiting kassengebied (reeds besloten)			4.073.000		1.427.000	0
	ONTWIKKELINGEN BESTAAND GEBIED							
Nee	Ontwikkeling Wagenstraat	Herinrichting bestaande openbare ruimte					0,25 - 1 mln	
Nee	Ontwikkeling Wagenstraat	Strategische aankopen		PM				
Nee	Ontwikkeling Wagenstraat	Uitbreiding functionaliteiten Het Klooster					PM	
Nee	Aanpak gebied rond Kasteel	Kasteeltuin Woerden (verhogen kwaliteit)					875.000	
Nee	Aanpak gebied rond Kasteel	Restaureren kademuren rond Kasteel					800.000	42.666
Nee	Ontwikkelingen	Realisatie Rijngracht (binnenstad)			0,25 - 1 mln		> 10 mln	
Nee	Ontwikkelingen	Terugbrengen vestingwallen bij Plantsoen				PM	2,5 - 5 mln	
Nee	Ontwikkelingen	Uitbreiding/verbouwing stadsmuseum					PM	
Nee	Ontwikkelingen	Tuin Petruskerk (nota Woerden)					PM	
Nee	Ontwikkelingen	Ontwikkeling "Huiskamer van de					PM	
Nee	Ontwikkelingen	Lichtplan Binnenstad			< 0,25 mln		150.000	
Ja	Ontwikkelingen	Politiebureau bij gemeentehuis				7.800.000		
Nee	Ontwikkelingen	Verplaatsing gedenknaald	2020				100.000	
Nee	Ontwikkelingen	Uitbreiding wielerved WTC en loopbrug	2020				1.000.000	
Nee	Ontwikkelingen	Gebiedsgericht grondwaterbeheer				PM		0
Ja	Ontwikkelingen	Vervanging duiker Oostdam door	2021		200.000		200.000	PM
Nee	Ontwikkelingen	Uitwerken parkeerbeleid	2021					30.000
Nee	Ontwikkelingen	Verkeersmaatregelen 2021	2021					150.000
Nee	Ontwikkelingen	Energietransitie		PM				
Nee	Ontwikkelingen	Milieumaatregelen		PM				
	INVESTERINGEN OPENBARE RUIMTE							
Nee	Investerings openbare ruimte	Vervanging oevers Oude Rijn	2021				0,25 - 1 mln	nnb
Nee	Investerings openbare ruimte	Extra krediet speelvoorzieningen 2021	2021				187.000	19.323
Nee	Investerings openbare ruimte	Extra krediet speelvoorzieningen 2022	2022				187.000	19.323
Nee	Investerings openbare ruimte	Extra krediet speelvoorzieningen 2023	2023				187.000	19.323
Nee	Investerings openbare ruimte	Extra krediet speelvoorzieningen 2024	2024				187.000	19.323
	AANPASSINGEN EN VERDUURZAMING VASTGOED							
Nee	Aanp. en verduurz. maatsch. vastgoed	Zegveld Milandhof verduurzamen					PM	
Nee	Aanp. en verduurz. maatsch. vastgoed	Vml. De Fontein in combinatie renovatie	2024				1.000.000	53.333
Nee	Aanp. en verduurz. maatsch. vastgoed	Kamerik Schulenburg verduurzamen					4.000.000	
Nee	Aanpassingen en verduurzaming Stadserf	Stadserf Woerden (nieuwbouw/renovatie)				via tarief		
Nee	Aanpassingen en verduurzaming Aula Rijn	Aula Rijnhof Geestdorp (sloop/nieuwbouw)					1 - 2,5 mln	
	TOEKOMSTIGE GRONDEXPLOITIE-ONTWIKKELINGEN							
Nee	Grex Snel en Polanen	Huur Sociaal / Mid. en Goedkope Koop	2020/2030		0,25 - 1 mln			
Grex	Grex Snel en Polanen	Geluidsbeperkende maatregelen		0,25 - 1 mln	0,25 - 1 mln			
Grex (toekomst)	Voorbereiding Stationsgebied	FNV kavel aankoopkosten	2020	2,5 - 5 mln				
Grex	Voorbereiding Stationsgebied	*Planontwikkelingskosten		0,25 - 1 mln	0,25 - 1 mln			
Grex	Voorbereiding Stationsgebied	Gebiedsontwikkeling/infrastructuur		> 10 mln	> 10 mln			
Grex	Voorbereiding Stationsgebied	*Snellerbrugcircuit en openbare ruimte		5 - 10 mln	2,5 - 5 mln			
Grex	Voorbereiding Stationsgebied	P&R middellandzijde		5 - 10 mln				
Fonds	Gebiedsfonds Nieuw-Middelland	Openbare ruimte Middelland	2023/2024	2,5 - 5 mln	2,5 - 5 mln			
Fonds	Gebiedsfonds Nieuw-Middelland	Strategische aankopen		PM				
Fonds	Gebiedsfonds Nieuw-Middelland	Collectieve gemeentelijke parkeergarage		5 - 10 mln				
Fonds	Gebiedsfonds Nieuw-Middelland	Middelland						
Grex	Voorbereiding schuifruimte bedrijventerrein	Locaties schuifruimte ontwikkelen binnen	2021	PM				
Totaal 'ja'							14.098.900	736.758

Beschrijving alternatieve scenario's

In de paragraaf 'wat gaan we er voor doen' onderdeel 7. Alternatieve Scenario's worden twee alternatieve scenario's behandeld die het college niet aan de raad voorstelt. In het raadsvoorstel worden deze scenario's kort aangestipt. In deze bijlage gaan we iets dieper op deze scenario's in.

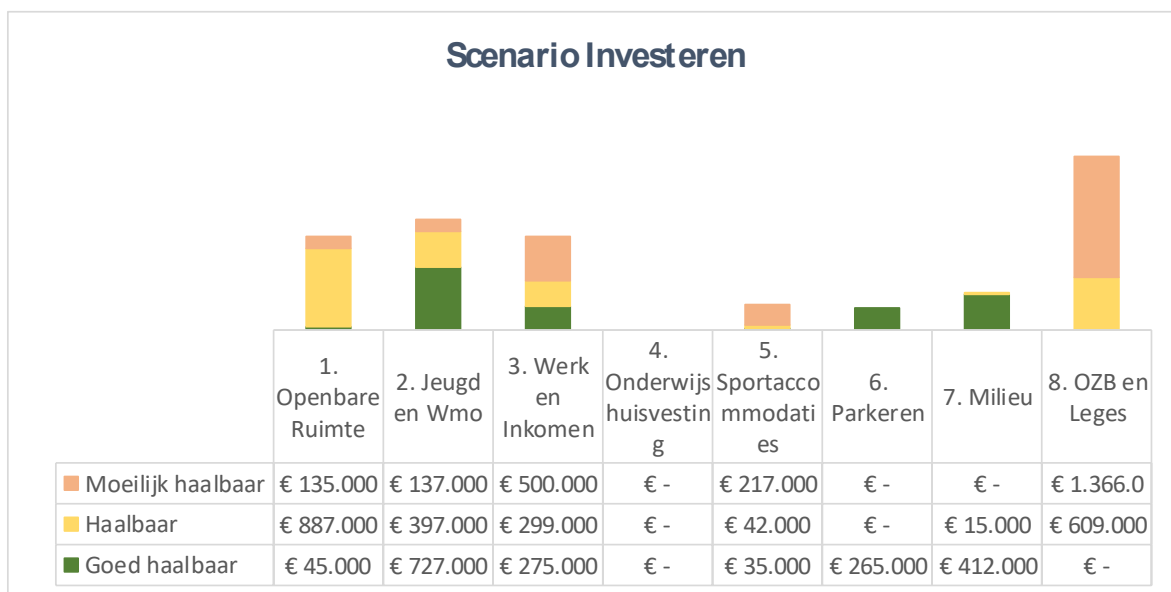
Alternatief Scenario 1: beheerst bijsturen, wel investeren.

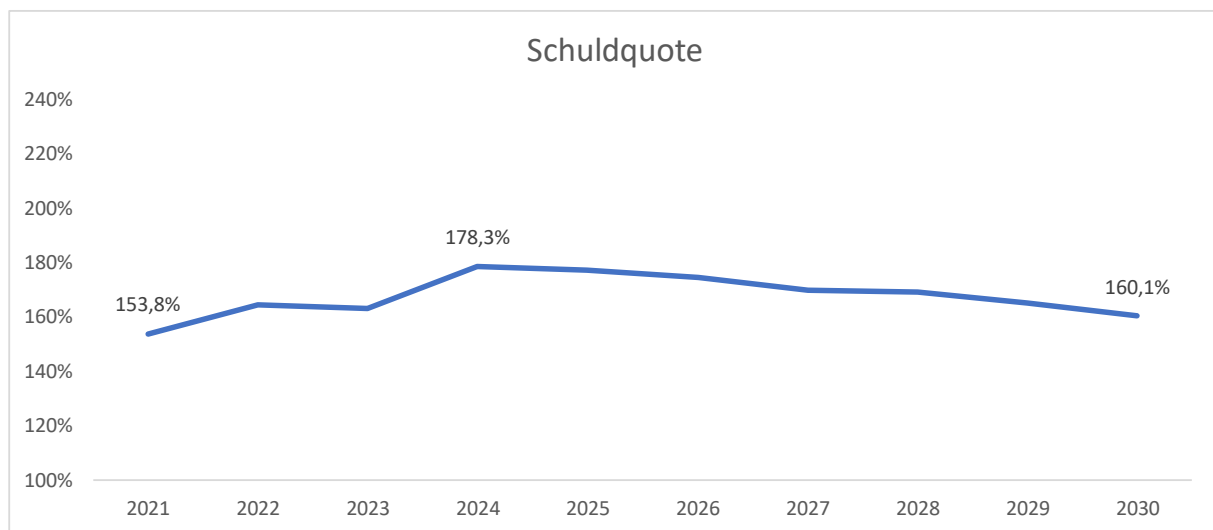
Voor een opgave met dergelijke waar Woerden voor staat omvang verwachten we dat we flinke ombuigingen moeten realiseren. We nemen daarom in dit scenario alle maatregelen over uit de taskforces die we als haalbaar zien. Met andere woorden, we boeken de maatregelen uit categorie 1 +2 +3 in, maar niet de maatregelen uit categorie 4. Woerden moet wel in zijn toekomst blijven investeren. In dit scenario schatten we het investeringsvolume op € 20 miljoen tot 2030. Dan kunnen we vervolgens zien wat de effecten zijn op de financiële situatie en de schuldquote. Om dit scenario rond te krijgen is een OZB-stijging van 15% opgenomen.

Kenmerken:

- Gematigde bijsturing 6 miljoen
- Fors oplopende schuldquote naar 160%
- Minder ruimte voor het opvangen van tegenvallers zoals de toename van de afschrijvingen op investeringen met een maatschappelijk nut
- 20 miljoen ruimte voor nieuwe investeringen.
- OZB in drie stappen 3 *5% omhoog

Dan komen we op het volgende effect:

Het college acht dit scenario niet wenselijk. Met dit scenario voldoen we immers niet aan een belangrijk doel, namelijk het terugbrengen van de schuldquote naar 150% in 2030.

Dit leidt tot twee conclusies: we moeten de investeringsbehoeften naar beneden bijstellen en ook meer maatregelen nemen om ruimte te maken voor investeringen.

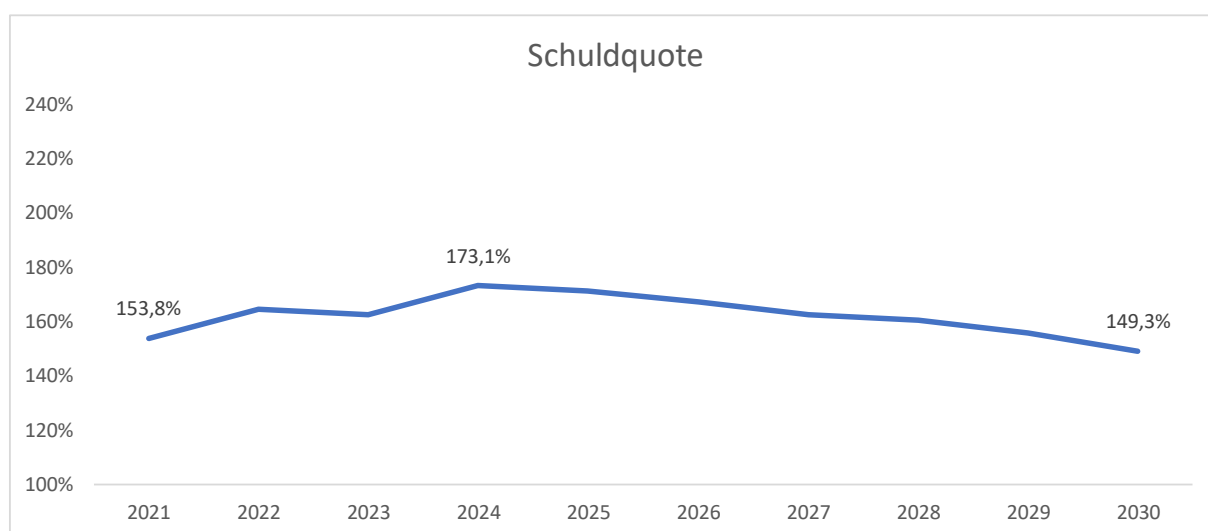
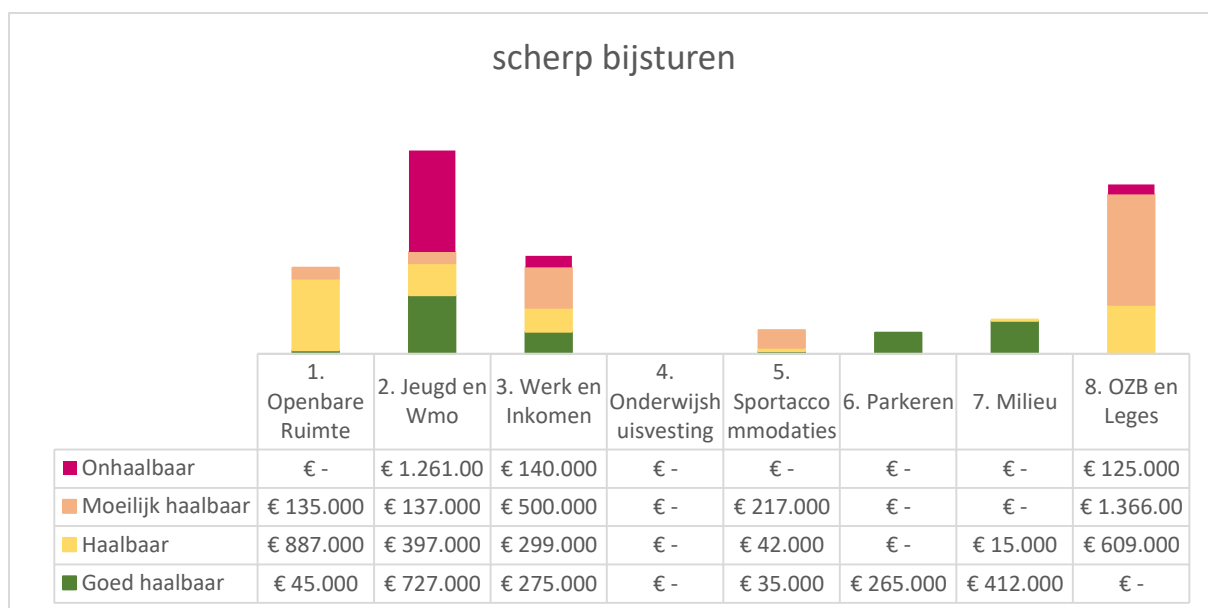
Alternatief scenario 2: Scherp bijsturen en wel investeren

Bij het vorige alternatieve scenario hebben we gezien dat de investeringsbehoefte leidt tot een te hoge schuldquote. Dit kunnen we voorkomen door de investeringsbehoefte naar beneden aan te passen naar € 15 miljoen tot 2030. We nemen bovendien alle maatregelen op die in de taskforces zijn voorgesteld, dus ook de maatregelen in categorie 4, zodat we meer, namelijk tot € 7,7 miljoen bijsturen. Ook in dit scenario nemen we een OZB stijging van 15%.

Kenmerken:

- Diep snijden in de voorzieningen, vooral het Sociaal Domein (7,7 miljoen)
- Schuldquote blijft onder 150%
- 15 miljoen ruimte voor nieuwe investeringen
- OZB in drie stappen 3 *5% omhoog

Dat levert het volgende effect:

Deze aanpassingen drukken de schuldquote naar het gewenste niveau. Er worden nu echter ook maatregelen getroffen die het college eerder als 'niet haalbaar' heeft gecategoriseerd en die het college dus onverantwoord acht om te nemen. Woerden is dan bijvoorbeeld niet meer instaat om dichtbij de inwoner zorg te verlenen, met waterbedeften in het sociaal domein tot gevolg. Dit scenario acht het college daarom als niet haalbaar. De maatregelen die het college onverantwoord acht te nemen hebben een volume van € 2 miljoen.

Als we de schuldquote exclusief categorie 1 en 2 onder de 150% in 2030 willen houden en een investeringsruimte van € 15 miljoen tot 2030 willen, dan hebben we dus rond € 7,9 miljoen aan maatregelen nodig. Maar als we niet de maatregelen in categorie 4 willen nemen, met een omvang van € 2 miljoen, waar vinden we dan een oplossing? In het door het college voorgestelde scenario is daarom een verhoging van 8% OZB opgenomen ten opzichte van dit (en ook het eerste) alternatieve scenario.

Voor het door het college voorgestelde scenario zijn de staafgrafiek van de maatregelen en ontwikkeling van de schuldquote in het raadsvoorstel opgenomen.

Dit levert de volgende vergelijking tussen de scenario's:

	Bijsturing	Investeringsvolume tot 2030	OZB stijging	Schuldquote tot 2030
Voorgesteld scenario	- € 7,5 miljoen; -relatief minder maatregelen sociaal domein; -Maatregelen categorie 1+2+3.	€ 15 miljoen	-Extra lastenverhoging om voorzieningeniveau op peil te houden. -OZB in vier stappen 23% omhoog (8% en 3*5%).	Onder 150% volgens voorgestelde systematiek
Alternatief scenario 1	-gematigde bijsturing € 6 miljoen -maatregelen categorie 1+2+3	€ 20 miljoen	OZB in drie stappen 15% omhoog (3*5%).	-Fors oplopende schuldquote naar 160% -minder ruimte voor het opvangen van tegenvallers zoals de toename van de afschrijvingen op investeringen met een maatschappelijk nut
Alternatief scenario 2	-Diep snijden in de voorzieningen, vooral het Sociaal Domein € 7,7 miljoen -maatregelen categorie 1+2+3+4	€ 15 miljoen	OZB in drie stappen 15% omhoog (3*5%).	Onder 150% volgens voorgestelde systematiek

Antwoord college op maatschappelijke reacties voorgestelde scenario

Het college is blij dat deze maatschappelijke partners in de gelegenheid zijn geweest ondanks de speciale situatie van de afgelopen maanden om toch te reageren op het voorgestelde scenario dat door het college is gepresenteerd op 16 juli. Het college reageert daarom in deze bijlage in detail op deze reacties. Zoals gesteld in het raadsvoorstel kan worden opgemerkt dat het college naar aanleiding van deze reacties geen aanleiding heeft gezien om het voorgestelde scenario aan te passen.

De maatschappelijke partners die hebben gereageerd zijn:

- Platform Ondernemers Verenigingen Woerden
- Buurtwerk
- Laat Woerden Niet Zakken
- Good Governance Monitor
- Participatieraad

Het antwoord van het college wordt in deze volgorde gegeven. Deze reacties worden ook gedeeld met de maatschappelijke partners. Het college is uiteraard bereid om, nadat de raad een besluit heeft genomen, het besluit nader toe te lichten bij de partners.

POVW

Het POVW realiseert zich dat de gemeente moet ombuigen om financieel gezond te blijven. Het geeft aan dat het de opzet van het voorgestelde scenario, ombuigingen op 'diverse fronten', een goede aanpak lijkt. Het POVW heeft zich echter niet verder uitgesproken over specifieke maatregelen of verdere overwegingen meegegeven. Het college begrijpt de reactie van het POVW dat zij verdere inhoudelijke kennis mist om gefundeerd te reageren en gaat graag waar nodig met ondernemers in gesprek over de inhoud en consequenties van het voorgestelde scenario.

Buurtwerk

Buurtwerk, de uitvoerende partij van onder andere ons jongerenwerk, heeft gereageerd op het voorgestelde scenario van het college. De reactie is positief, Buurtwerk ondersteunt het voorstel van het college om geen bezuinigingen op het jongerenwerk door te voeren en licht in de reactie toe wat zij de afgelopen jaren hebben bereikt. Het college ziet deze reactie als een bevestiging van wat ook in de rapportage van de taskforce Jeugd en WMO is beschreven over het jongerenwerk.

Laat Woerden Niet Zakken

Het college dankt LWNZ voor de reactie op de eindrapportages met maatregelen voor de strategische heroriëntatie. Het college heeft kennis genomen van de argumenten.

Het klopt dat stichting Laat Woerden Niet Zakken en de gemeente samen al meerdere successen hebben behaald met betrekking tot het tegengaan van olie- en gaswinning onder Woerden, al heeft

dat nog niet geleid tot afstel van de olie- en gaswinning uit het Papekopveld. Woerden staat landelijk wel op de kaart als kritische gemeente als het gaat om olie- en gaswinning onder haar grondgebied. Dit is mede te danken aan de actieve inzet van het bestuur van Laat Woerden Niet Zakken en de constructieve samenwerking tussen Laat Woerden Niet Zakken en de gemeente. Het college is het bestuur van Laat Woerden Niet Zakken (LWNZ) hier erkentelijk voor.

In de eindrapportage van de werkgroep milieubeheer van de strategische heroriëntatie zijn de risico's van het stoppen met dit dossier benoemd. Uw bestuur vult dit aan met drie nieuwe financiële risico's wanneer er daadwerkelijk tot gaswinning over gegaan zal worden: derving van financiële opbrengsten voor de gemeente als de WOZ waarde daalt door gaswinning, financiële schade voor woningeigenaren doordat de eerste 4% waardedaling niet verhaalbaar is als planschade (schadeforfeit) en mogelijk hogere kosten voor riolering en openbare ruimte door bodemdaling en/of bodemtrilling.

LWNZ ziet dat de financiële situatie noopt tot scherpe en soms lastige keuzes. Het dossier Nee tegen gas/oliewinning is geen wettelijke taak en de benodigde inspanning is veelal incidenteel en afhankelijk van acties van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Vermilion. Dit maakt de kosten voor dit dossier lastig te begroten. Het college stelt de raad daarom voor om te korten op het structurele budget. De reactie van LWNZ verandert het standpunt van het college niet.

Dat laat onverlet dat het college ook na deze bezuiniging zal reageren indien zich vergunningsaanvragen of andere relevante actie voordoen van EZK en/of Vermilion, conform het besluit dat het college in 2016 heeft genomen als reactie op de motie tegen olie en gas uit 2015. Die acties zijn - zo leert de ervaring - niet vooraf in te plannen en dus te begroten. Eventuele gemaakte kosten zullen we achteraf communiceren met de raad via de bestuursrapportages. Gevolg van deze nieuwe handelwijze is, dat wij geen structureel bedrag meer begroten. We blijven dus voldoen aan het collegebesluit, maar gaan de kosten incidenteel verantwoorden.

Good Governance Monitor

De Good Governance Monitor geeft aan dat er negatieve effecten te verwachten zijn op tal van gebieden in het sociaal domein, werk en inkomen en duurzaamheid. De ombuigingen berekent de Good Governance Monitor op € 53 per inwoner en de Good Governance Monitor vraagt zich af of deze ombuigingen te realiseren zijn zonder dat er negatieve effecten zijn op deze gebieden. De Good Governance Monitor is geraakt door het feit dat Woerden om 'louter budgettaire redenen wil bezuinigen' op deze gebieden.

Het college realiseert zich terdege dat het voorgestelde scenario negatieve maatschappelijke effecten zal hebben. Het lijkt echter een gegeven dat een ombuigingsprogramma van een dergelijke omvang waar Woerden nu voor staat, niet kan worden uitgevoerd zonder enige maatschappelijke consequenties. De taskforces hebben juist onderzoek uitgevoerd over alle mogelijke maatregelen die wij voor ons zien en daarvan voor zover in staat de maatschappelijke consequenties in beeld gebracht. Het is overigens niet geheel duidelijk in hoeverre een verdere doorrekening alle effecten die zullen optreden betrouwbaar in beeld brengt. De maatregelen in het voorgestelde scenario zijn uit deze taskforces genomen. Als het college mogelijkheid had gezien om de ombuigingen te realiseren zonder dat er maatschappelijke effecten zouden zijn, had het college dat zeker gedaan. Het college ziet echter geen realistisch alternatief.

Graag gaat het college verder in gesprek met de Good Governance Monitor.

Participatieraad

De participatieraad sociaal domein heeft een reactie gegeven op het voorgestelde scenario dat het college aan de raad heeft gepresenteerd. De strekking van de brief van de participatieraad is dat de ombuiging in het sociaal domein te grote negatieve consequenties zal hebben voor kwetsbare inwoners en dat deze door het pakket aan maatregelen die het college voorstelt, te hard worden geraakt op meerdere manieren.

Het college stelt de reactie van de participatieraad op prijs en waardeert de sociale betrokkenheid van de participatieraad. De gemeente Woerden staat echter voor de opgave om structureel de financiën op orde te krijgen en te houden. Dat betekent helaas dat er pijnlijke maatregelen genomen moeten worden, die alle inwoners van de gemeente zullen merken. Het college is van mening dat het voorgestelde scenario, dat in dit raadsvoorstel gepresenteerd wordt, in de integrale afweging over alle onderwerpen heen toch zoveel mogelijk vasthoudt aan de koers van het coalitieakkoord en van de Maatschappelijke Agenda. Het college is dus niet voornemens maatregelen te nemen rondom het sociaal werken in de wijk en ontziet het voorliggende veld (waaronder het jongerenwerk en het inwonersinitiatievenbudget) zo veel mogelijk. Er zijn wel een aantal maatregelen opgenomen die leiden tot efficiëntere en lokaler georganiseerde zorg, zoals organiseren van regiotaxi-vervoer, sturen op zorgtoewijzingen en kortdurende begeleiding door Woerden Wijzer. En er staan in het voorgestelde scenario ook maatregelen met maatschappelijke consequenties, met name rondom de PGB tarieven. Financiële ombuigingen van de omvang waar wij nu in de gemeente voor staan, kunnen nu eenmaal niet genomen worden zonder dat de grote taakvelden van de gemeente, waar het sociaal domein er één van is, worden geraakt.

De participatieraad stelt voor om de beleids capaciteit in het sociaal domein te beperken. Zoals het voorstel verwoord staat, gaan we dat niet doen. De intentie van het voorstel van de participatieraad lijkt om beleids capaciteit te beperken om zo minder maatregelen te hoeven nemen. Het college kan zich echter niet in deze gedachtegang vinden. Onze beleids capaciteit is onlosmakelijk verbonden aan de uitvoering van taken. Snijden alleen in beleids capaciteit acht het college daarom niet realistisch en daarmee onverantwoord. Wel wijzen wij er op, dat in de al eerder ingezette bestuursopdracht de taak ligt om de organisatie efficiënt te maken. Daaruit volgt een reeds ingeboekte taakstelling op het personeel voor de ambtelijke organisatie en dus ook het sociaal domein. Bij deze bestuursopdracht is er al bekeken hoe er maximaal bezuinigd kan worden op capaciteit, zodat het college geen mogelijkheden ziet om hier nu weer extra financiële ruimte te creëren. Sommige maatregelen binnen de Strategische Heroriëntatie hebben als effect dat er minder beleids capaciteit nodig is, namelijk als er iets niet meer wordt uitgevoerd. Voor zover er maatregelen in het voorgestelde scenario verwerkt zijn die ook een mogelijke beperking van de beleids capaciteit opleveren, wordt deze afschaling van beleids capaciteit reeds meegenomen bij de doorrekening van de financiële effecten van de maatregelen. In zoverre kijkt het college wel degelijk naar de beleids capaciteit.

Met de maatregelen die zijn overgenomen uit de eindrapportages van de taskforces en werkgroepen verwacht het college de Maatschappelijke Agenda te kunnen uitvoeren, zij het op een soberder wijze. Ten slotte is het goed om te beseffen dat de gemeente aan haar wettelijke taak zal blijven voldoen: inwoners krijgen de zorg en ondersteuning die zij nodig hebben.

Van: Info | POVW <info@povw.nl>

Verzonden: woensdag 26 augustus 2020 16:04

Aan: Directie, Secretariaat <directiesecretariaat@woerden.nl>

Onderwerp: RE: Participatietraject strategische heroriëntatie

Geachte [REDACTED]

Het POVW realiseert zich dat er op diverse punten bezuinigd moet worden om de gemeente Woerden financieel gezond te houden.

De verdeling van de bezuinigingen op de diverse fronten lijkt een goede aanpak.

In de door het college voorgestelde pakket met maatregelen is een aantal concrete zaken opgenomen. Er zijn daarnaast ook een behoorlijk aantal maatregelen waarbij het ons niet duidelijk is wat de directe gevolgen hiervan zijn.

Als POVW beschikken wij over te weinig inhoudelijke kennis omtrent de genoemde maatregelen en de redenen die daaraan ten grondslag liggen om hier gefundeerd op te kunnen reageren.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED] voorzitter

Platform Ondernemers Verenigingen Woerden

@: info@povw.nl

M: [REDACTED]

Van: [REDACTED]

Verzonden: dinsdag 18 augustus 2020 09:46

Aan: Directie, Secretariaat <directiesecretariaat@woerden.nl>

Onderwerp: reactie Buurtwerk voorkeursscenario tbv strategische heroriëntatie Woerden

Urgentie: Hoog

Geachte college/raad

Buurtwerk reageert positief op het voorkeursscenario t.b.v. de komende strategische heroriëntatie, hieronder lichten wij kort toe waarom.

“Met de huidige capaciteit heeft het jongerenwerk sinds 2018 kunnen investeren in structuren die het opgroeklimaat voor jongeren in de Woerdense wijken en dorpen versterken. Zoals het netwerk van ondernemers, bewoners en de veiligheidspartners in het Schilderskwartier, waarmee grip is ontwikkeld op de overlastsituatie bij

winkelcentrum Tournoyveld. De jeugdoverlast is sterk verminderd, en wanneer er toch iets voorvalt zijn de lijnen kort en zijn jongerenwerkers er direct bij.

In verschillende wijken hebben jongerenwerkers en buurtverbinders contact met 'sleutelfiguren', bewoners die de ogen en oren in de straat zijn en weten wat er speelt. Zij benaderen de jongerenwerkers en buurtverbinders bij overlastsituaties of wanneer ze zorgen hebben over een inwoner." Ook ondersteunen we een netwerk van Citytrainers: jongeren die als rolmodel activiteiten opzetten voor leeftijdsgenoten.

Daarnaast hebben buurtverbinders en jongerenwerkers een belangrijke rol gespeeld bij het uitleggen en onder de aandacht houden van de corona-maatregelen onder jongeren en initiatiefnemers. De corona crisis zal ook op deze doelgroepen een grote impact hebben.

Wanneer wij de huidige capaciteit kunnen continueren, borgen wij de reeds opgebouwde structuren.

Met vriendelijke groet,

A black rectangular box redacting the signature of the regional manager.

regiomanager

Geacht college van burgemeester en wethouders,

Op 17 juli jl. hebben wij van [REDACTED] per e-mail een uitnodiging gekregen om te reageren op de eindrapportages met maatregelen voor de strategische heroriëntatie.

Wij begrijpen dat de gemeente Woerden in een financieel lastige positie verkeert en daarom alles tegen het licht houdt. Daarvoor hebben wij begrip en we wensen ons gemeentebestuur daarbij alle wijsheid en sterkte toe.

Hierbij willen wij als bestuur van Stichting Laat Woerden Niet Zakken reageren op een onderdeel uit uw voorstellen.

Uw voorstel

In de meegestuurde bijlage 'maatregelenpakket strategische heroriëntatie' is onder punt 1.7 (milieu) opgenomen dat de overgenomen maatregel 'stoppen activiteiten 'nee tegen gas' haalbaar is en €15.000 euro zal opleveren.

Onze reactie

Het bestuur van de Stichting betreurt dit voorstel ten zeerste, om een aantal redenen:

1. De samenwerking met de gemeente heeft al vele successen opgeleverd. Zoals de positieve impact van het bezoek door de Ombudsman, de successen in de Tweede Kamer en de druk die wordt uitgevoerd op het MinEZK voor (onder andere) het onrechtmatig verlengen van de opsporingsvergunning Utrecht. Laten we dat momentum vasthouden! Hierop bezuinigen doet alle inspanningen teniet en geeft een volstrekt verkeerd signaal.
2. Wij vragen ons af hoe de gemeente deze bezuiniging verenigt met de strategie om snel 'van het gas af' te gaan en de focus op verduurzaming. Deze onderwerpen zijn nauw met elkaar verbonden. De gemeentelijke ondersteuning bij het tegengaan van olie en gaswinning is cruciaal en van groot belang voor consistent beleid en draagvlak voor verduurzaming bij inwoners en bedrijven.
3. De maatschappelijke bijdragen op dit onderwerp zijn tot nu toe niet zuinig geweest, maar onvoldoende om volledig effectief te kunnen opereren. Of het nu een gulle gift is van de Rabobank of experts die zich kosteloos aan het onderwerp hebben verbonden: er is zeer breed draagvlak in de samenleving om winning te voorkomen. Het intrekken van de bijdrage door de gemeente Woerden doet afbreuk aan de gezamenlijke inspanning en zal een negatieve impact hebben. De gemeente heeft immers mogelijkheden die wij als maatschappelijke organisatie niet hebben.
4. De vergunning van Vermilion loopt tot 2031. De inspanningen om uitvoering van de vergunning te verhinderen zijn helaas een doorlopende kwestie. Wij hadden het ook liever al achter ons gelaten, maar we laten niet los totdat definitief besloten wordt om de olie en gas in de grond te laten. Wij gaan ervan uit dat het bestuur van onze

gemeente dit ondersteunt, juist omdat ze dit onderwerp zich zo eigen heeft gemaakt en zich ook op landelijk niveau mengt in de discussie. Daarnaast voelen wij ons gesterkt door de gemeenteraad die zich ook in deze raadsperiode unaniem tegen olie- en gaswinning heeft uitgesproken.

5. De door u gekwantificeerde reductie van kosten van €15.000 zijn wat ons betreft een onjuiste voorstelling van zaken: als door uw gestopte activiteiten de gaswinning alsnog doorgang zal vinden, dan zal er niet alleen een lagere WOZ-waarde op het onroerend goed ontstaan, maar ook een verminderde aantrekkelijkheid van de gemeente en verkorte afschrijving van riolering of andere openbare ruimte door versnelde daling van de bodem. Deze kosten lopen in de vele miljoenen, nog los van de schade die zal ontstaan voor eigenaren van woningen door onverhaalbare (relatieve) waardedaling van de eerste 4% (schadeforfait). De 'baten' op de korte termijn zijn dus een fractie van de 'lasten' op de lange termijn. We verwijzen hierbij nogmaals naar onze businesscase met daarin gevalideerde kosten van gaswinning voor Woerden.
6. De gemeente Woerden heeft een adviesrol indien het ministerie een nieuw winningsplan van Vermilion zou ontvangen. Voor deze wettelijke rol ter bescherming van de inwoners is het noodzakelijk om (geologische en juridische) expertise in te huren. Wij kunnen ons niet voorstellen dat het gemeentebestuur deze rol zou willen afwijzen en op dit punt burgers aan hun lot wil overlaten.

Tot slot

Als bestuur van Stichting Laat Woerden Niet Zakken zouden wij zeer teleurgesteld zijn in het gemeentebestuur als deze bezuiniging zou worden doorgevoerd. Het zou voor ons neerkomen op een eenzijdige opzegging op een dossier dat we al jaren samen uitvoeren en waar lokaal, regionaal en landelijk veel waardering voor is. Het momentum is daar, en we moeten samen doorzetten. Ter bescherming van onze leefomgeving en de belangen van onze inwoners inclusief toekomstige generaties.

Indien gewenst zijn wij gaarne bereid om een en ander mondeling toe te lichten.

Wij gaan ervan uit dat we op de gemeente Woerden mogen blijven rekenen, ook in tijden van financiële tegenwind. We wensen u sterkte en wijsheid toe bij de besluitvorming.

Het bestuur van Stichting Laat Woerden Niet Zakken,

College van Burgemeester en Wethouders Woerden

Woerden, 19 augustus 2020

Geacht College van B en W,

Op 17 juli heb ik van [REDACTED] per e-mail een uitnodiging gekregen om te reageren op de eindrapportages met maatregelen voor de strategische heroriëntatie.

Het participatieproces waaronder mijn deelname aan de rondetafelbijeenkomst in maart heb ik als positief ervaren. Uw toezegging op basis van de raadsbrede motie 'Integraal en Samen beoordelen effectiviteit Strategische Heroriëntatie' gaf mij vertrouwen. Vanuit dit perspectief heb ik uw voorstel beoordeeld.

Uw voorstel

In de meegestuurde bijlage 'maatregelenpakket strategische heroriëntatie' is zichtbaar dat van de shortlist van acht bezuinigingsgebieden met name binnen Openbare Ruimte, Werk en Inkomen, Jeugd en WMO en Milieu in uw ogen haalbare maatregelen zijn gevonden die voldoende besparingen opleveren. Daarnaast wordt de OZB verhoogd.

Reactie

Mijn verwachting was dat u de impact van de voorgenomen bezuinigingsmaatregelen ook zou beoordelen voor de geformuleerde doelen in uw 'Visie 2022' en 'Duurzame

Samenleving 2050' en dat u uw keuzes daarop zou afstemmen. Mijn inschatting van de impact van voorgenomen keuzes is als volgt.

Op Openbare ruimte bezuinigt u € 1.507.000 en u verhoogt de OZB met € 3.048.000.

Hierbij zijn op het eerste gezicht relatief beperkte negatieve effecten te verwachten.

Op Jeugd en WMO bezuinigt u € 1.261.000 (ca. €23 per inwoner)

Dit zal naar verwachting een *negatief effect* hebben op de volgende doelen/gebieden (alfabetische volgorde):

1. Gezondheid inwoners
2. Kosten gezondheidszorg
3. Kwaliteit vluchtelingenbeleid
4. Sociale cohesie
5. Vitaliteit economie
6. Werken/participatie

Op Werk en Inkomen bezuinigt u € 1.074.000 (ca. €20 per inwoner)

Dit zal naar verwachting een *negatief effect* hebben op de volgende doelen/gebieden:

1. Gezond voedsel
2. Gezonde energie
3. Gezondheid inwoners
4. Kosten gezondheidszorg
5. Kwaliteit vluchtelingenbeleid
6. Sociale cohesie
7. Vitaliteit economie
8. Werken/participatie

Op Duurzaamheid en Milieu bezuinigt u: € 527.000 (ca. €10 per inwoner)

Dit zal naar verwachting een *negatief effect* hebben op de volgende doelen/gebieden:

1. Actief betrekken burgers/stakeholders bij besluitvorming
2. Afval en(lucht)vervuiling
3. Bodemdaling
4. Draagvlak bij stakeholders
5. Gezond voedsel
6. Gezond water
7. Gezonde energie
8. Gezonde natuur en milieu
9. Gezondheid inwoners
10. Kosten gezondheidszorg / WMO
11. Kwaliteit infrastructuur, omgeving & mobiliteit
12. Kwaliteit werklocaties en arbeidsomstandigheden
13. Kwaliteit wonen

14. Leefbaarheid & veiligheid
15. Noodzaak klimaatadaptatie: wateroverlast, droogte, hitte, overstroming
16. Olie- en gaswinning en gebruik
17. Opwarming aarde
18. Uitstoot broeikasgassen
19. Vitaliteit economie (circulair)
20. Werken / Participatie

De vraag werpt zich op of en zo ja in welke mate bovenstaande negatieve effecten zijn onderkend en gekwantificeerd. Deze negatieve effecten leiden bij mij tot de conclusie dat deze beoogde bezuinigingen **niet effectief** zijn. Anders geformuleerd: kunt u voor ca. €53 per inwoner een programma implementeren waarbij u alle bovenstaande gebieden versterkt c.q. negatieve effecten neutraliseert en daarnaast uw bezuinigingsdoelstelling haalt?

Ten slotte een persoonlijke noot

Het raakt mij als inwoner van Woerden dat u om louter budgettaire redenen wilt bezuinigen op gezondheid, werk en welzijn van de allerarmsten in de Woerdense samenleving terwijl andere alternatieven met minder negatieve gevolgen onbenut zijn gelaten. Dit doet iets met het imago van onze gemeente. Ik hoop dat u samen met de gemeenteraad deze keuzes wilt heroverwegen.

Indien gewenst ben ik gaarne bereid om een en ander mondeling toe te lichten. Hierbij kunnen we ook mogelijkheden bespreken die enkele voorgenomen bezuinigingen deels neutraliseren zoals het inzetten van de loopbaanfaciliteiten in het kader van 'NL Leert Door' voor hen die nu door bezuinigingen buiten de boot dreigen te vallen.

Ik wens u sterkte en wijsheid toe bij de besluitvorming.

Stichting Good Governance Monitor (GoGoMo)

Vestiging Woerden

Aan het College van Burgemeester
en Wethouders
en leden van de Gemeenteraad
van Woerden
Postbus 45, 3440 AA WOERDEN

Ons kenmerk: PR 2020/004

Woerden, 19 augustus 2020

Betreft: Advies collegevoorstel maatregelen Strategische Heroriëntatie

Geacht College en leden van de Gemeenteraad,

Eind juni jl. is de Participatieraad gevraagd te reageren op de in het kader van de Strategische Heroriëntatie ontwikkelde scenario's. Met name op die van de twee taskforces binnen het Sociaal Domein, te weten de taskforce Jeugd en WMO en de taskforce Werk en Inkomen. In beide rapportages, die ons zijn gepresenteerd, zijn meerdere scenario's en maatregelen geschetst waaruit het College toen, in juni, nog een keuze moest maken.

De Participatieraad heeft er voor gekozen om in reactie hierop met een brief van 6 juli 2020 een visie af te geven. Deze visie komt er samengevat op neer dat wij het College dringend hebben gevraagd

- de Maatschappelijke Agenda Sociaal Domein, in 2019 vastgesteld, bij de afweging van de diverse scenario's en omwille van het sociale gezicht van de gemeente leidend te laten zijn;
- te werken met "slimme" oplossingen, initiatieven en businesscases waarvoor al een basis is gelegd in de MAG;
- rekening te houden met de effecten van de coronacrisis op verschillende groepen inwoners, met name die binnen het Sociaal Domein;
- als een keuze moet worden gemaakt te kiezen voor maatregelen uit de groene scenario's.

Een aantal belangrijke uitgangspunten van de PR daarbij zijn geen verschraving van de (jeugd)zorg en van het armoedebeleid en het voorkomen van nog grotere problematiek en inkomensongelijkheid. De reactie van het College d.d. 17 juli jl. op de visie van de PR zoals hiervoor in hoofdlijnen verwoord, was inhoudelijk beperkt en procedureel van aard en daarmee naar het oordeel van de PR-leden zeer teleurstellend.

Daarnaast moet het ons nadrukkelijk van het hart dat keer op keer binnen het Sociaal Domein ambitieuze plannen (onder andere in het kader van het nieuwe collegeprogramma) worden gelanceerd, op zich zelf prijzenswaardig, maar die door onvoldoende planning en control achteraf moeten worden afgeblazen als gevolg van onvoldoende middelen en/of effect. Hierdoor wordt

onnodig veel beleidscapaciteit maar ook middelen verbruikt en een vruchtbare relatie met het voorveld en ketenpartners onder druk gezet.

Inmiddels heeft het College het voorkeursscenario met betrekking tot het maatregelenpakket strategische heroriëntatie aan de PR voorgelegd en om advies gevraagd. Onderstaand gaan wij in op het voorkeursscenario van het College.

De PR constateert met instemming dat bezuinigingsmaatregelen met betrekking tot het werken in de wijk, subsidies op het WMO-budget en jongerenwerk niet zijn overgenomen.

Echter, nagenoeg alle overige maatregelen van de taskforces Jeugd en WMO en Werk en Inkomen worden – zonder enige inhoudelijke weging - wel overgenomen en maken deel uit van het voorkeursscenario van het College.

Daarmee wordt in het Sociaal Domein een ombuiging gerealiseerd van ruim 2,3 miljoen euro, hetgeen een aandeel is van 30% in de bezuinigingstaakstelling van de gemeente van 7,9 miljoen.

Naar het oordeel van de Participatieraad is een dergelijke ombuiging in het Sociaal Domein niet aanvaardbaar en zal deze in de komende jaren zeer negatieve consequenties hebben voor de burgers en het sociale gezicht van de gemeente Woerden. Nog vorig jaar hebben College en Raad gezamenlijk een Maatschappelijke Agenda (MAG) vastgesteld. De Participatieraad heeft zich daar van harte achter geschaard. Veel ambities in de MAG zullen bij uitvoering van het voorkeursscenario van het College niet worden gerealiseerd.

Ernstiger nog, veelal kwetsbare inwoners van Woerden, die toch al vaak getroffen zijn door de coronacrisis krijgen de komende jaren ook te maken met maatregelen die het College voorstelt in het Sociaal Domein. Denk bv. aan inwoners die door de coronacrisis geen ondersteuning konden krijgen via dagbesteding en in isolement geraakten, jeugd in kwetsbare gezinnen en andere kwetsbare inwoners die onvoldoende of geen optimale ondersteuning of zorg konden krijgen. Of het als gevolg van de coronacrisis toenemend aantal werklozen, dat niet alleen het beroep op gemeentelijke bijstand verhoogt, maar ook de vraag naar toeleiding naar werk zal doen toenemen. In dit verband roepen de forse bezuinigingen bij Ferm Werk dan ook vragen op. Onduidelijk is bv. hoe de gemeente dit gaat opvangen.

Deze kwetsbare burgers en andere groepen inwoners van Woerden krijgen nu ook nog eens te maken met maatregelen die het College voorstelt in het Sociaal Domein. Enkele van die maatregelen zijn:

- de voorgestelde tariefsverlagingen PGB WMO en Uitgebreid ZIN WMO. Deze zullen de kwaliteit en het volume aan zorg aantasten;
- hetzelfde geldt voor de voorgenomen tariefsverlagingen PGB en ZIN Jeugd;
- de verlaging van de declaratieregeling schoolgeld en abonnementen voor inwoners met een laag inkomen;
- minimale inzet op armoedebestrijding kinderen en
- minimale inzet op armoedebeleid en minima;
- minder begeleiding garantiebanen;
- besparing op arbeidsparticipatie;
- minimale ondersteuning inwoners met multiproblematiek en grote afstand tot betaald werk.

Daar komt bij dat in de komende jaren andere maatregelen (verhoging OZB en leges) voor veel ook kwetsbare inwoners van Woerden een lastenverzwaring met zich mee zullen brengen.

De vraag dient zich aan of de gemeente zich niet rijk rekent met de voorgestelde maatregelen. Op de kortere termijn kunnen besparingen worden gerealiseerd, op de langere termijn zullen steeds meer en meer kwetsbare inwoners een beroep moeten doen op ondersteuning door de samenleving wat uiteindelijk meer geld kost.

De Participatieraad stelt zich altijd de vraag: wat betekent het beleid voor de mensen, voor de inwoners van Woerden. Het zal duidelijk zijn dat de Participatieraad, die de belangen behartigt voor ook de kwetsbare inwoners van Woerden de door het College voorgestelde maatregelen - het voorkeursscenario Strategische Heroriëntatie - om redenen als genoemd afwijst.

De Participatieraad Woerden dringt er bij het College en de Raad van de gemeente Woerden op aan juist nu het sociale gezicht van uw en onze gemeente leidend te laten zijn bij de keuze van de maatregelen en het voorkeursscenario met name op de domeinen Jeugd en WMO en Werk en Inkomen aan te passen.

Investeer juist in deze (Corona)tijd in mensen, in de veerkracht van de samenleving.

Eerder al stelden wij voor, dat als een keuze moet worden gemaakt, te kiezen voor een aantal maatregelen uit de groene scenario's.

Wij realiseren ons dat dit minder ombuiging met zich meebrengt.

Wij kunnen ons dan ook voorstellen dat in dat geval sprake zal moeten zijn van een nieuwe afweging tussen de verschillende domeinen binnen de gemeente, of van een bijstelling van de ombuigingstaakstelling.

In dit verband is in de raad nadrukkelijk aan de orde geweest een ombuiging voor de lange termijn (2024) van minimaal 6 miljoen euro en mogelijke keuzes ter waarde van 8 miljoen euro. (Een deel van) het verschil in taakstelling kan al een aanzienlijke bijstelling van het voorkeursscenario betekenen.

Daarbij doen wij ook de suggestie om nadrukkelijker te kijken naar het beperken van de beleidscapaciteit, liever dan de bezuinigingen te zoeken in de directe ondersteuningscapaciteit van mensen

Het is uiteraard aan het College en de Raad van de gemeente Woerden om hier invulling aan te geven.

Wij zijn graag tot verdere toelichting bereid.

Met vriendelijke groet en hoogachting
namens de Participatieraad gemeente Woerden,

Voorzitter

Bezuinigingsvoorstel b&w Woerden leidt tot gezonde financiën met ruimte voor investering

Goed besturen is vooruitkijken. Een gemeente als Woerden moet zich kunnen blijven ontwikkelen. Door nu te bezuinigen zorgt het college voor een gedegen financieel beleid, dat toekomstbestendig is en daarmee ruimte biedt voor noodzakelijke investeringen. Investeringen zijn o.a. nodig op het gebied van verkeer en wegen. Zonder de aanpak van verkeersknelpunten, die al jaren spelen, is verdere ontwikkeling op het gebied woningbouw en bedrijfsleven niet goed mogelijk.

Half juli presenteerde het college haar bezuinigingsvoorstellen aan de Raad. Nu ontvangt de raad de concrete voorstellen inclusief het investeringsoverzicht. In september zal de gemeenteraad hierover een besluit nemen.

Waarom ook alweer bezuinigen?

Duurzaam financieel beleid is een van de speerpunten van het college en de gemeenteraad. De gemeentelijke financiën moeten immers in staat zijn de kosten voor de taken blijvend te kunnen dragen en daarbij risico's op te kunnen vangen. Woerden heeft nu hoge schulden en daarbij stijgen de kosten. Een belangrijk doel van de bezuinigingen is om de schuldenlast op termijn te verlichten. Oorzaken van de stijgende kosten zijn met name te vinden in openbare ruimte (IBOR), onderwijshuisvesting en het sociaal domein, waar de kosten voor de gevraagde zorg oplopen. Daarbovenop komt nu de coronacrisis, die tal van onvoorziene kosten met zich meebrengt.

Evenwichtig pakket bezuinigingen

De voorgestelde maatregelen bieden perspectief op een gezonde financiële basis. Het is een mix van bezuinigingen en lastenverzwaringen, waarbij cultuur, sport en maatschappelijke voorzieningen worden ontzien. Structureel wordt 2,9 miljoen euro omgebogen. Dit bedrag loopt op tot 7,9 miljoen vanaf 2024.

Concreet betekent dit uitstel van investeringen in de openbare ruimte zoals de vernieuwing van de verlichting en speelplaatsen. Ook wordt de OZB met 8% in 2021 verhoogd, en in de opeenvolgende jaren '22, '23 en '24 met nog eens 5%. Ook de parkeertarieven, de leges en rioolheffing gaan omhoog. Het vragen van een bijdrage aan inwoners en bedrijven is niet zonder aarzeling tot stand gekomen. Maar het betekent wel dat daarmee voor Woerden essentiële voorzieningen in stand kunnen blijven. Daarbij is meegewogen dat Woerden in vergelijking met andere gemeenten relatief lage gemeentelijke woonlasten heeft.

Investeringen

Als gevolg van de bezuinigingen ontstaat (tot 2030) 15 miljoen investeringsruimte. Deze ruimte wordt benut voor grote uitgaven op het gebied van infrastructuur: de Rembrandtbrug, de knelpunten Oost en West en fietspaden. Deze investeringen zijn noodzakelijk om ervoor te zorgen dat Woerden zich kan blijven ontwikkelen. Woningbouw en bedrijfsleven leveren immers extra verkeersstromen op en zonder deze investeringen loopt Woerden vast. Gegeven de zeer moeizame situatie op de huizenmarkt en de achterblijvende woningbouw en de noodzaak ruimte te geven aan groeiende lokale bedrijven, is het noodzakelijk om hierin te blijven investeren, aldus het college.

Participatie

Participatie zou een belangrijk onderdeel worden van het proces om te komen tot dit bezuinigingsvoorstel. Na een eerste rondetafelgesprek op 9 maart, gooide corona roet in eten. Wel zijn maatschappelijke partners uitgenodigd om een schriftelijke reactie te geven op het voorkeursscenario. Een aantal van hen, waaronder partners in het sociaal domein, jongerenwerk en ondernemers, heeft van deze mogelijkheid gebruik van gemaakt.

Vanwege de beperkte mogelijkheid tot participatie stelt het college voor om volgend jaar met een bredere participatie opzet te komen voor onderwerpen uit dit voorstel die betrekking hebben op de begroting 2022 – 2025.

Vervolgproces

De komende maand zal de gemeenteraad zich een oordeel vormen over het raadsvoorstel. Uiteraard is er mogelijkheid tot inspreken of schriftelijk te reageren. Belangstellenden kunnen hierover contact opnemen met de raadsgriffie, raadsgriffie@woerden.nl of telefoon 14 0348. Op gemeenteraad.woerden.nl zijn de betreffende data te vinden. Ook zijn de beraadslagingen via deze website live te volgen. Het besluit van de gemeenteraad wordt dit najaar verwerkt in de begroting 2021 – 2024.

Contactpersoon voor de pers:

Carla Dupont, senior communicatieadviseur, dupont.c@woerden.nl, 06 2009 4909

Overige persvragen: communicatie@woerden.nl of bel 14 0348 en vraag naar de persvoorlichter.

De gemeenten Oudewater en Woerden werken samen.

De organisatie van Woerden werkt voor beide zelfstandige gemeenten.

Bezoek www.oudewater.nl of www.woerden.nl